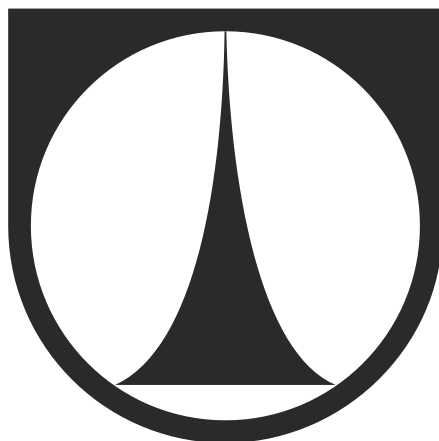

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Bc. Markéta Žáčková

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: **N 6208 – Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**

Účtování cenných papírů a vliv derivátových operací na hospodaření podniku

**Accounting for Securities and Analysis of Effects of Derivate Transactions
in the Company**

DP – PE – KFÚ 2012 52
Bc. Markéta Žáčková

Vedoucí práce: Ing. Josef Horák, Ph.D., katedra financí a účetnictví
Konzultant: Ing. Miloslav Žáček, prokurista ve firmě Bohexim Glass, s.r.o.

Počet stran: 90

Počet příloh: 1

Datum odevzdání: 10. 5. 2013

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne 9. května 2013

Bc. Markéta Žáčková

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Josefu Horákovi Ph.D. za cenné připomínky a rady při vypracování této diplomové práce a zástupcům společnosti Bohexim Glass, s.r.o. za poskytnuté obchodní informace.

Anotace

Tato diplomová práce „Účtování cenných papírů a vliv derivátových operací na hospodaření podniku“ se zabývá problematikou cenných papírů, jejich účtováním a analýzou derivátových transakcí jako nástrojů používaných k zajištění finančních rizik. První část se zaměřuje na legislativní vymezení jednotlivých druhů cenných papírů a derivátů. Další část vychází z právních předpisů a je věnována praktickým příkladům účtování cenných papírů. V hlavní části je provedena analýza a zjištěn vliv měnových forwardů a měnových swapů na hospodaření konkrétní obchodní společnosti.

Klíčová slova

Cenné papíry, deriváty, měnové forwardy, měnové swapy

Annotation

This Thesis „Accounting for Securities and Analysis of Effects of Derivate Transactions in the Company“ deals with the securities, their accounting and the analysis of derivatives as an instrument for hedging of financial risk. The first part of this thesis is focused on legislative defining the various types of securities and derivatives. The next part of thesis is based on legislation and is devoted to the practical examples of accountig for securities. In the main part of this thesis is analysis of currency swap and currency forward made. The results observed the effects in the specific company.

Key Words

Currency forwards, currency swaps, derivatives, securities

Obsah

SEZNAM OBRÁZKŮ.....	11
SEZNAM TABULEK.....	12
ÚVOD.....	13
1 CHARAKTERISTIKA CENNÝCH PAPÍRŮ.....	15
1.1 TŘÍDĚNÍ CENNÝCH PAPÍRŮ A ZÁKLADNÍ POJMY	15
1.2 PRÁVNÍ ÚPRAVA CENNÝCH PAPÍRŮ.....	18
1.2.1 Zákon o cenných papírech	19
1.2.2 Obchodní zákoník	20
1.2.3 Zákon o dluhopisech	24
1.2.4 Zákon směnečný a šekový.....	27
1.2.5 Zákon o zemědělských skladních listech	33
1.3 DERIVÁTY	35
2 ÚČTOVÁNÍ O CENNÝCH PAPÍRECH DLE ČESKÉ ÚČETNÍ LEGISLATIVY	39
2.1 OCEŇOVÁNÍ CENNÝCH PAPÍRŮ	40
2.1.1 Oceňování cenných papírů k okamžiku pořízení	41
2.1.2 Oceňování cenných papírů k rozvahovému dni.....	42
2.2 ÚČTOVÁNÍ MAJETKOVÝCH CENNÝCH PAPÍRŮ.....	44
2.2.1 Pohled emitenta - emise akcií, vlastní akcie	45
2.2.2 Účtování podílů	49
2.2.3 Účtování akcií určených k obchodování.....	55
2.3 ÚČTOVÁNÍ DLUHOVÝCH CENNÝCH PAPÍRŮ.....	56
2.3.1 Dluhové cenné papíry držené do splatnosti (účty 065 a 256)	57
2.3.2 Dluhové cenné papíry určené k obchodování	61
3 VLIV DERIVÁTOVÝCH OPERACÍ NA HOSPODAŘENÍ SPOLEČNOSTI	64
ZDROJ: INTERNÍ DOKUMENTACE SPOLEČNOSTI BOHEXIM GLASS, S.R.O.	65
3.1 VLIV FORWARDOVÝCH TRANSAKCÍ	66
3.2 VLIV SWAPOVÝCH TRANSAKCÍ	74
4 SYNTÉZA A KOMPARACE ZJIŠTĚNÝCH VÝSLEDKŮ	82
4.1 KOMPARACE VÝSLEDKŮ FORWARDOVÝCH TRANSAKCÍ:	82
4.2 KOMPARACE VÝSLEDKŮ SWAPOVÝCH TRANSAKCÍ.....	83
5 ZHODNOCENÍ ZJIŠTĚNÝCH VÝSLEDKŮ A VLASTNÍ NÁVRHY	85

ZÁVĚR	87
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	88
SEZNAM PŘÍLOH	90

Seznam obrázků

OBR. 1- PŘECENĚNÍ MAJETKOVÉ ÚČASTI METODOU EKVIVALENCE.....	42
OBR. 2- ÚČTOVÁNÍ PŘECENĚNÍ MAJETKOVÝCH CENNÝCH PAPÍRŮ NA REÁLNOU HODNOTU	44
OBR. 3- ÚČTOVÁNÍ EMISE AKCIÍ V A.S.	45
OBR. 4- ÚČTOVÁNÍ AKCIÍ S EMISNÍM ÁŽIEM	46
OBR. 5- VÝMĚNA DLUHOPISŮ ZA AKCIE	47
OBR. 6- SNÍŽENÍ ZÁKLADNÍHO KAPITÁLU ODKUPEM VLASTNÍCH AKCIÍ.....	48
OBR. 7- PRODEJ VLASTNÍCH AKCIÍ.....	49
OBR. 8- POŘÍZENÍ A ÚHRADA PODÍLU Z POHLEDU INVESTORA	50
OBR. 9- ÚČTOVÁNÍ PODÍLŮ VE VÍCE OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTECH	52
OBR. 10 - PŘECENĚNÍ OBCHODNÍCH PODÍLŮ METODOU EKVIVALENCE K ROZVAHOVÉMU DNI.....	53
OBR. 11 - REALIZOVATELNÉ DLOUHODOBÉ AKCIE – ZVÝŠENÍ HODNOTY	54
OBR. 12 - ÚČTOVÁNÍ AKCIÍ K OBCHODOVÁNÍ – NÁKUP, PŘECENĚNÍ, PRODEJ.....	56
OBR. 13 - ÚČTOVÁNÍ NÁKUPU KRÁTKODOBÉ DLUHOPISU S NULOVÝM KUPONEM	58
OBR. 14 - NÁKUP DLOUHODOBÉHO DLUHOPISU NAD PARI	60
OBR. 15 - ÚČTOVÁNÍ DLUHOPISU URČENÉHO K OBCHODOVÁNÍ.....	63
OBR. 16 –ZAÚČTOVÁNÍ A VZNIKLÝ KURZOVÝ ROZDÍL SE SJEDNÁNÍM FORWARDŮ	68
OBR. 17 –ZAÚČTOVÁNÍ A VZNIKLÝ KURZOVÝ ROZDÍL BEZ SJEDNÁNÍ FORWARDŮ	69
OBR. 18 - VÝSLEDOVKA SPOLEČNOSTI BOHEXIM GLASS, S.R.O. K 31. 12. 2012 Z PROVEDENÝCH FORWARDŮ	69
OBR. 19 – VÝSLEDOVKA SPOLEČNOSTI BOHEXIM GLASS, S.R.O. K 31. 12. 2012 ZE SPOTOVÝCH TRANSAKCÍ.....	70
OBR. 20 – ZAÚČTOVÁNÍ PŘEVODŮ Z CZK NA USD PŘI SJEDNANÝCH SWAPECH A KURZOVÝ ROZDÍL	77
OBR. 21 - ZAÚČTOVÁNÍ PŘEVODŮ Z CZK NA USD BEZ SJEDNÁNÍ SWAPŮ A KURZOVÝ ROZDÍL	78

Seznam tabulek

TAB. 1 – ROZVAHA SPOLEČNOSTI BOHEXIM GLASS, S.R.O.	65
TAB. 2 - <i>SJEDNANÉ FORWARDOVÉ OBCHODY</i>	67
TAB. 3 – ROZVAHA SPOLEČNOSTI BOHEXIM GLASS, S.R.O. K 31. 12. 2012	70
TAB. 4 - ROZVAHA SPOLEČNOSTI BOHEXIM GLASS, S.R.O. K 31. 12. 2012 BEZ FORWARDŮ	71
TAB. 5 - <i>SJEDNANÉ SWAPOVÉ TRANSAKCE ZA ROK 2012</i>	75
TAB. 6 - <i>DEVIZOVÉ OBCHODY BEZ VYUŽITÍ SWAPŮ</i>	76
TAB. 7 - ROZVAHA K 31. 12. 2012 SPOLEČNOSTI BOHEXIM GLASS, S.R.O. S VYUŽITÍM SWAPŮ	79
TAB. 8 - ROZVAHA K 31. 12. 2012 SPOLEČNOSTI BOHEXIM GLASS, S.R.O. BEZ VYUŽITÍ SWAPŮ	79

Úvod

Problematika cenných papírů nabývá u obchodních společností v České republice stále více na významu. Jejich dobrá znalost a vhodné využití jako důležitého finančního nástroje, může přispívat ke správným finančním rozhodnutím a zprostředkovaně vést ke zlepšení finančních možností a ekonomických výsledků obchodních společností. Aby však tyto finanční instrumenty, kterými cenné papíry pro společnost jsou, mohly být v praxi více využívány, je nutné se správně orientovat v rozsáhlé a poměrně komplikované problematice. Tato oblast zahrnuje právní i ekonomické otázky týkající se emise cenných papírů a obchodování s nimi, výhodnost investic a problematiku finančních a kapitálových trhů, finančního zajištění proti tržním rizikům a v neposlední řadě otázky správné účetní evidence. Z těchto důvodů je nutné při zpracování diplomové práce zohlednit více hledisek.

Prvním hlediskem je aktuální právní rámec. Zpracované téma „*Účtování cenných papírů a vliv derivátových operací na hospodaření podniku*“ vychází z příslušné legislativní úpravy jednotlivých typů cenných papírů. Vzhledem k velkému množství zákonů a dalších souvisejících právních norem je první část práce – *Charakteristika cenných papírů*, omezena jen na nejdůležitější z nich. Jsou zde uvedeny především ty předpisy a právní úpravy cenných papírů, které jsou obecně významné nebo jinak důležité pro zpracování tématu v dalších kapitolách.

Druhým hlediskem je zaměření se na ekonomiku podniku. Do této oblasti spadají i otázky, které jsou předmětem této diplomové práce, a to účtování cenných papírů v obchodní společnosti a dopady derivátových transakcí na hospodaření podniku. Druhá část práce s názvem – *Účtování o cenných papírech dle české účetní legislativy*, se zabývá správnými účetními postupy při zpracování cenných papírů v obchodních společnostech a způsoby jejich oceňování a přeceňování v účetní evidenci. Kapitola je zpracována především metodou indukce a deskripce a zaměřuje se zejména na případy, které jsou v praxi obchodních společností nejvíce využívány a mohou mít významný dopad na jejich hospodaření. Volba správných účetních postupů ovlivňuje kvalitu celého účetnictví

společnosti a jeho výstupů, které slouží dále jako podklad ke správnému finančnímu řízení podniku.

Dalším hlediskem, na které je diplomová práce zaměřena, je otázka využití cenných papírů v obchodní praxi a zároveň jejich možný vliv na vylepšení hospodářských výsledků obchodní společnosti. Například derivátové obchody nabízejí široké využití především jako zajišťovací instrument proti finančním rizikům. V kapitole – *Vliv derivátových operací na hospodaření společnosti* jsou uvedeny skutečné údaje o provedených derivátových transakcích konkrétní obchodní společnosti za hospodářský rok a následně jsou data zpracovávána, převážně metodou analýzy, pro další využití v souladu s cílem práce. V následující kapitole je za pomoci syntézy a komparace provedeno vyhodnocení zjištěných výsledků

Cílem práce je analyzovat a zhodnotit vliv používání derivátových cenných papírů na hospodaření obchodní společnosti. K dosažení stanoveného cíle a zároveň při maximální snaze o dodržení objektivitu práce jsou použity metody zpracování dat pomocí finanční analýzy, syntézy a dále komparace zjištěných výsledků. Z důvodu zajištění věrohodnosti a lepší vypovídací schopnosti dosaženého výsledku jsou v práci uváděny údaje, získané od konkrétní obchodní společnosti za období celého hospodářského roku.

Výsledkem práce by měla být odpověď na otázku, zda pro obchodní společnost bylo přínosem zajišťovat se pomocí finančních derivátů proti tržnímu riziku, vyplývajícímu ze změn měnových kurzů. V případě kladné odpovědi ukázat, jak velký přínos na hospodaření společnosti derivátové transakce mají.

1 Charakteristika cenných papírů

První kapitola se zabývá charakteristikou cenných papírů. K tomuto účelu jsou vybrány nejdůležitější ustanovení právních předpisů, upravujících tuto problematiku.

Cenné papíry představují velmi důležité finanční instrumenty, s jejich pomocí obchodní společnosti řídí své finanční potřeby a umožňují uskutečňovat potřebné finanční investice. Emitent si jejich prostřednictvím zajišťuje potřebný kapitál ke svému podnikání a věřitel investuje do cenných papírů, aby zlepšil zhodnocení svých volných finančních prostředků s cílem dosažení zisku. Při realizaci těchto finančních investic nedostává investor za své peníze movité či nemovité věci, ale tzv. finanční aktiva, která představují finanční pohledávku nebo majetkový nárok.

1.1 Třídění cenných papírů a základní pojmy

Cenné papíry mají dlouhou historii, začaly se používat již ve starověku, v době alexandrijské. Tehdy dlužník potvrzoval bankéři svůj závazek vystavením a podepsáním dlužního úpisu nebo stvrzenky. Pokud byl vklad bankéřem přijat, vydával vkladateli písemné potvrzení o přijatém vkladu. Další rozvoj cenných papírů je spjat s obdobím středověku, kdy byly vydávány tzv. úvěrové listy. Výstavce listu se tím zavazoval, že splatí úvěr včetně úroků těm, kteří mu ho koupí úvěrového listu poskytli.¹

Velký význam nabývají cenné papíry až v období rozvoje kapitalismu. Využívání cenných papírů je podpořeno především rozvojem technologií a zaváděním nových druhů cenných papírů, čímž se jejich použití značně rozšiřuje. Cenné papíry jsou nyní důležitým nástrojem finančního trhu národního i mezinárodního.

¹ LANDOROVÁ, Anděla. *Cenné papíry a finanční trhy*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, 291 s. ISBN 80-708-3920-1., s. 28.

Cenný papír je listina, která představuje právo vlastníka na plnění nároků v této listině uvedených, resp. z této listiny plynoucích ze zákona vůči tomu, kdo je v cenném papíru zavázán, tj. vůči emitentovi.²

Podle odborné literatury mezi cenné papíry lze zařadit zejména

- majetkové cenné papíry,
 - akcie,
 - poukázky na akcie,
 - zatímní listy,
 - podílové listy,
- dluhové cenné papíry,
 - dluhopisy,
 - směnky,
 - šeky,
- ostatní cenné papíry
 - opční listy,
 - náložné listy,
 - skladištní listy,
 - zemědělské skladní listy,
- odvozené cenné papíry (deriváty),
 - pevné termínované operace,
 - futures kontrakty,
 - forwardové kontrakty,
 - swapové operace,
 - opční kontrakty.³

„Po právní stránce je cenný papír vymezen jako nositel právního nároku majitele tohoto cenného papíru vůči jeho emitentovi, který se zavazuje ke konkrétním povinnostem.“⁴

² LANDOROVÁ, Anděla. *Cenné papíry a finanční trhy*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, 291 s. ISBN 80-708-3920-1., s. 28.

³ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1., s. 43.

Cenný papír vytváří právní vztah mezi jeho vlastníkem (věřitelem) a emitentem (dlužníkem), který tento cenný papír vydal. Představuje tedy závazek emitenta vůči vlastníkově cenného papíru. Forma závazku závisí na jeho konkrétním druhu. Pro cenný papír je podstatné spojení práva a listiny, se kterou je právo spjato a bez níž nemůže být uplatněno. Dlužník může odepřít plnění svého závazku vůči držiteli cenného papíru, pokud mu není cenný papír držitelem předložen.

Z finančního pohledu cenný papír představuje zastupitelný a převoditelný finanční nástroj. Cenný papír jako finanční nástroj je u jedné strany finančním aktivem a u druhé strany finančním závazkem nebo kapitálovým nástrojem.⁵ Obchodovatelnost je velmi důležitá vlastnost charakteristická pro cenný papír a znamená možnost prodat cenný papír třetím stranám s tím, že na každou osobu, která si tento cenný papír koupí, přechází práva z osoby, která jí tento papír prodala.

Cenné papíry je možné klasifikovat podle různých hledisek:

1. Dle zákona o cenných papírech jsou výčtem v § 1, odst. 1 zákona č. 591/1992 Sb. vymezeny následující cenné papíry:
 - akcie, zátižní listy, poukázky na akcie, podílové listy, dluhopisy, investiční kupóny, kupóny, opční listy, směnky, šeky, náložné listy, skladištní listy, zemědělské skladní listy,
2. z hlediska formy,
 - cenné papíry na jméno, které jsou vázány na konkrétního majitele, a jejich převod je možný změnou zápisu jména na tomto cenném papíru a změna majitele musí být ohlášena emitentovi,
 - cenné papíry na doručitele nejsou vázány na konkrétního majitele a převod je možný pouhým předáním,
 - cenné papíry na řad, které se převádí na nového majitele rubopisem,
3. z hlediska obchodovatelnosti,

⁴ STROUHAL, Jiří. Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů. Vyd. 1. Praha. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1., s. 42.

⁵ JÍLEK Josef. *Finanční trhy a investování*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 648 s. ISBN 978-80-247-1653-4., s. 98.

- obchodovatelné – lze s nimi obchodovat na finančním trhu,
 - neobchodovatelné – obchodování s nimi je vyloučeno nebo výrazně omezeno,
4. z hlediska výnosů z cenných papírů,
- neúročené cenné papíry (šeky, dispoziční cenné papíry),
 - cenné papíry vynášející pevně stanovený stálý výnos (dluhopisy s pevnou kupónovou sazbou),
 - cenné papíry vynášející proměnlivý důchod (akcie, dluhopisy s proměnlivou kupónovou sazbou),
5. z hlediska podoby cenných papírů,
- listinné cenné papíry, které mají fyzickou podstatu,
 - zaknihované cenné papíry fyzickou podstatu nemají a existují jako záznam v počítačové evidenci Střediska cenných papírů
6. z hlediska emise cenných papírů,
- cenné papíry vydávané jednotlivě (směnky, šeky, konosamenty, zástavní listy),
 - cenné papíry vydávané hromadně (akcie, dluhopisy, podílové listy, státní pokladniční poukázky).

1.2 Právní úprava cenných papírů

Cenné papíry jsou upraveny především zákonem č. 591/1992 Sb., o cenných papírech. Tento zákon obsahuje ve své první části obecná ustanovení, ze kterých je nutné při práci s cennými papíry vycházet, a ve své druhé části upravuje i jednotlivé druhy smluv o cenných papírech.

Zákon o cenných papírech vyjmenovává druhy cenných papírů, ale jejich podrobnější právní úpravu je možné najít v následujících právních předpisech:

- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník – upravuje hlavně cenné papíry související s akciovými společnostmi (akcie, opční listy, náložní a skladištní listy),

- zákon č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový – úprava týkající se směnek a šeků,
- zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech – úprava dluhopisů,
- zákon č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech a o změně některých souvisejících zákonů – úprava zemědělských skladních listů.

Problematika cenných papírů je dále upravena předpisy, týkajícími se kapitálového trhu, kolektivního investování, investičních fondů a dalších. Této problematice se dotýkají zejména tyto předpisy:

- zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování – úprava zejména podílových listů,
- zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu – úprava podmínek v oblasti podnikání a poskytování služeb na kapitálovém trhu, vymezení základních pojmů v podnikání na tomto trhu a úprava veřejné nabídky cenných papírů,
- zákon č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů,
- zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

1.2.1 Zákon o cenných papírech

Zákon o cenných papírech je nejdůležitější norma upravující cenné papíry. Výčtem vyjmenovává cenné papíry, kterými jsou podle tohoto zákona zejména akcie, zatímní listy, poukázky na akcie, podílové listy, dluhopisy, investiční kupóny, opční listy, směnky, šeky, náložné listy, skladištní listy a zemědělské skladní listy.

Povinné náležitosti cenných papírů je nutné hledat vždy v zákonech týkajících se konkrétních typů cenných papírů, např. náležitosti akcie je nutné hledat v obchodním zákoníku. Zákon o cenných papírech stanovuje, že náležitostí zaknihovaných cenných papírů není číselné označení, podpis a údaj o povolení příslušného státního orgánu.

V zákoně o cenných papírech je upraveno vydávání cenného papíru. Datum emise cenného papíru určí emitent a stane se majetkem prvního nabyvatele při splnění všech zákonných povinností. Emisním kurzem cenného papíru se rozumí peněžní částka, za kterou emitent vydává cenný papír.⁶

Paragraf 12 tohoto zákona se vztahuje na kupóny. Tyto cenné papíry jsou vydávány v archu a slouží jejich držitelům k uplatnění práva na výnos z akcie, zápisného listu, dluhopisu nebo podílového listu. Jsou vydávány na doručitele a musí obsahovat následující údaje o:

- druhu, emitentovi a číselném označení cenného papíru, k němuž byl vydán,
- výši výnosu nebo způsob jeho určení,
- datu a místu uplatnění práva na výnos.⁷

Ve své druhé části zákon o cenných papírech upravuje smlouvy o cenných papírech, např. o převodech cenných papírů, obstaravatelské smlouvy a smlouvy o zastavení cenných papírů.

1.2.2 Obchodní zákoník

Obchodní zákoník je z hlediska cenných papírů důležitý nejen k úpravě akcie, ale i opčních, náložných a skladištních listů. Též je v tomto zákoně upravena akciová společnost, která je v tržních ekonomikách dominantní formou podnikání.

Akciová společnost je právnická osoba, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem, akcionář neručí za závazky společnosti.⁸

Akcie je majetkový cenný papír, se kterým jsou spojena určitá práva akcionáře jako společníka. Majetkový cenný papír znamená, že vyjadřuje podíl na majetku společnosti.

⁶ § 5 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech

⁷ § 12 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech

⁸ § 154 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Akcie musí obsahovat následující náležitosti:

- firmu a sídlo společnosti,
- jmenovitou hodnotu,
- označení formy akcie (na jméno nebo na majitele),
- u akcie na jméno firmu, název nebo jméno akcionáře,
- výši základního kapitálu a počet akcií k datu emise akcie,
- datum emise,
- listinné akcie musí obsahovat i číselné označení a podpis člena nebo členů představenstva.⁹

Jmenovitá hodnota akcie vyjadřuje její podíl na základním kapitálu akciové společnosti, součet jmenovitých hodnot všech akcií dané akciové společnosti musí odpovídat výši jejího základního kapitálu. Obchodní zákoník vymezuje také emisní kurz akcie, který vyjadřuje hodnotu, za kterou společnost akcie vydává. Emisní kurz je cena, za níž se nově vydaná akcie převádí svému prvnímu nabyvateli a nesmí být nižší než jmenovitá hodnota. Pokud je emisní kurz vyšší než jmenovitá hodnota, je dosažen kladný rozdíl a ten se nazývá emisní ážio. Cena, za kterou se s akcií obchoduje na kapitálovém trhu, se nazývá tržní hodnota.

Majitel akcie má tři základní práva:

- právo podílet se podle zákona a stanov na řízení akciové společnosti,
- právo podílet se na jejím zisku (nejčastěji tzv. dividenda) za podmínek stanovených zákonem,
- právo podílet se na likvidačním zůstatku při zániku akciové společnosti.¹⁰

Obsahem práva podílet se na řízení společnosti je především to, že akcionář se může účastnit valné hromady a hlasovat na ní. Počet hlasů akcionáře závisí na množství vlastněných akcií a jmenovité hodnotě akcie. Každý akcionář musí včas dostat pozvánku k účasti na valné hromadě i s informací o programu jednání.

⁹ § 155 zákona č. 591/1922 sb., obchodní zákoník

¹⁰ LANDOROVÁ, Anděla. *Cenné papíry a finanční trhy*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, 291 s. ISBN 80-708-3920-1.

Právo akcionáře na podíl na zisku se uskutečňuje především prostřednictvím dividend, kromě dividend může být část zisku použita na tantiémy. Tantiéma je stejně jako dividendy podíl na zisku společnosti, je ale poskytnuta pouze členům představenstva a dozorčí rady. Právo na vyplacení dividendy je právem každého akcionáře. Valná hromada může rozhodnout o vyplacení tantiém pouze za podmínky, že akcionářům jsou vyplaceny dividendy. Výše dividend akcionáře se většinou odvíjí od jmenovité hodnoty jeho akcií. Na výplatu dividend nelze použít základní kapitál ani rezervní fond akciové společnosti. Společnost nesmí vyplácet zálohy na podíly na zisku.¹¹

Při zániku společnosti, pokud jí zůstane nějaký majetek, má akcionář ze zákona právo na podíl na likvidačním zůstatku. Likvidační zůstatek se dělí mezi akcionáře podle jmenovitých hodnot jejich akcií, pokud není ve stanovách určen jiný způsob rozdělení. Pokud akcionář vlastní akcie v listinné podobě, vzniká mu nárok na vyplacení likvidačního zůstatku poté, co na výzvu likvidátora vrátí akcie společnosti. Likvidátor tyto akcie zničí. Pokud akcionář vlastní zaknihované akcie, vzniká mu nárok na podíl na likvidačním zůstatku v okamžiku, kdy jsou na příkaz likvidátora zrušeny akcie společnosti v evidenci zaknihovaných cenných papírů.

Akcii lze vydat na jméno nebo na majitele.

- Pokud jsou vydány akcie na jméno, musí společnost vést seznam akcionářů. Práva spojená s akcií na jméno může vykonávat pouze osoba uvedená v tomto seznamu akcionářů. Stanovy společnosti nemohou vyloučit převod této formy akcií, mohou však převoditelnost omezit. Akcie na jméno jsou převoditelné rubopisem a je nutný zápis o změně v osobě akcionáře v seznamu akcionářů.
- Akcie na majitele jsou převoditelné neomezeně, právo z akcie má ten, kdo je jejím držitelem a kdo ji předloží. Obchoduje se s nimi na kapitálovém trhu.

Akcie může mít listinnou nebo zaknihovanou podobu. Zaknihovaná podoba znamená, že akcie je vedena ve formě zápisu v evidenci, kterou vede Středisko cenných papírů.

¹¹ LANDOROVÁ, Anděla. *Cenné papíry a finanční trhy*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, 291 s. ISBN 80-708-3920-1.

Akcie v listinné podobě má následující části:

- plášť akcie – vyjadřuje vlastnický podíl na akciové společnosti a musí obsahovat zákonem stanovené náležitosti,
- kupónový arch – obsahuje určité množství kupónů, které investor předkládá při výplatě dividend,
- talon – je na něm uvedeno číslo akcie a název společnosti, slouží k vydání nového kupónového archu,

Akcie můžeme rozlišit z hlediska práva účasti akcionářů na řízení společnosti na akcie kmenové, prioritní a zaměstnanecké.

- Kmenová akcie je nejčastější, nenáleží k ní žádná zvláštní práva. Její majitel má právo podílet se na řízení společnosti, právo na dividendu a má právo na podíl na likvidačním zůstatku.
- Prioritní akcie poskytují svým držitelům přednostní práva týkající se výplaty dividend nebo podílu na likvidačním zůstatku. Stanovy společnosti mohou pro tento typ akcií omezit hlasování na valné hromadě.
- Zaměstnanecké akcie mohou být pouze majetkem zaměstnanců společnosti nebo zaměstnanců, kteří odešli do důchodu a jsou vydávány na jméno.

V § 160 obchodního zákoníku jsou upraveny tzv. **vyměnitelné dluhopisy**. Je s nimi spojeno právo na jejich výměnu za akcie společnosti na základě usnesení valné hromady.

Paragraf 176 obchodního zákoníku se týká **zatímních listů**. Zatímní list je cenný papír vydávaný na řad a jsou s ním spojena práva vyplývající z akcií, které tento zatímní list nahrazuje a povinnost splatit jejich emisní kurz.¹² Akcionář získá zatímní list, pokud při zápisu do obchodního rejstříku nemá splacený celý emisní kurz jím upsané akcie. Po splacení emisního kurzu akcií, které upsal, je mu akciovou společností zatímní list vyměněn za akcie.

Další cenný papír upravený obchodním zákoníkem je **poukázka na akcie**. Jedná se o cenný papír na doručitele, jehož převoditelnost není omezena. Jestliže při zvýšení

¹² § 176 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

základního kapitálu upsáním nových akcií upisovatel zcela splatil emisní kurs akcie před zápisem zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku, může společnost vydat poukázky na akcie.

Podle § 217 obchodního zákoníku je akciová společnost oprávněna vydat tzv. **opční list**. Lze je vydávat pouze jako cenné papíry na doručitele. Opční list může být vydán v listinné, nebo zaknihované podobě.¹³ Slouží k uplatnění přednostního práva na emitované akcie, případně na vyměnitelné nebo prioritní dluhopisy.

1.2.3 Zákon o dluhopisech

Dluhopis je velmi rozšířeným typem cenného papíru, vyjadřuje závazek emitenta vůči věřiteli. Obchody s dluhopisy se většinou realizují ve velkých objemech a představují půjčku emitentovi, který si pomocí emise dluhopisů zajistí finanční prostředky z cizích zdrojů. Od půjčky a úvěru se liší tím, že jsou volně obchodovatelné na finančním trhu a mají podobu cenného papíru. Emitentem dluhopisů jsou zejména banky a státy. U státních dluhopisů je důvodem emise krytí schodku státního rozpočtu. Tradičně jsou dluhové cenné papíry považovány v porovnání s akciemi za investice s nižším rizikem. Z hlediska bonity emitenta a tedy rizika nesplacení jsou nejbonitnějšími státní dluhopisy, následují dluhopisy emitované hodnověrnými bankami.¹⁴

Dluhopisy jsou upraveny zákonem č. 190/2004 Sb., o dluhopisech. Podle tohoto zákona představuje zastupitelný cenný papír, s nímž je spojeno právo na splacení dlužné částky a povinnost emitenta toto právo uspokojit. Dlužnou částkou je nominální hodnota dluhopisu a úrok, tzv. kupón. Dluhopis může být vydán v listinné nebo zaknihované podobě.¹⁵

¹³ § 217 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

¹⁴ JÍLEK, Josef. Finanční trhy a investování. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 648 s. ISBN 978-80-247-1653-4, s. 321.

¹⁵ § 2 zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech

Dluhopisy vydávané v listinné a zaknihované podobě musí mít následující náležitosti:

- údaje o emitentovi, které stanovuje § 6 zákona o dluhopisech,
- název dluhopisu, který obsahuje slovo „dluhopis“, nebo označení zvláštního druhu dluhopisu,
- identifikační označení podle mezinárodního systému číslování pro identifikaci cenných papírů,
- jmenovitou hodnotu,
- údaj o schválení emisních podmínek,
- výnos dluhopisu nebo způsob stanovení jeho výše,
- datum emise,
- způsob a místo výplaty jmenovité hodnoty dluhopisu a výnosu z něho,
- formu dluhopisu,
- prohlášení emitenta, že se zavazuje splatit dlužnou částku způsobem a v místě uvedeném v emisních podmínkách,
- data splatnosti dluhopisu a výnosu z něho.¹⁶

Dluhopisy vydávané v listinné podobě musí obsahovat kromě výše uvedených náležitostí ještě číselné označení dluhopisu, identifikaci jeho prvního vlastníka a podpis nebo otisk podpisu osob oprávněných k datu emise jednat jménem emitenta.

Zákon stanovuje emisní podmínky. Emisi dluhopisů je dána předepsaným postupem a emitent může vydat dluhopisy až po schválení emisních podmínek Českou národní bankou. Emisní podmínky definují především práva a povinnosti emitenta a vlastníka dluhopisu a mají proto jako smluvní dokument podstatný význam pro obě strany. Jsou také základním zdrojem informací pro potenciálního partnera.¹⁷ Po schválení Českou národní bankou musí být emisní podmínky emitentem uveřejněny formou inzerátu v celostátním deníku, nebo ve formě brožury bezplatně poskytované v sídle emitenta.

Výnos dluhopisu může být stanoven následujícími způsoby:

¹⁶ § 6 zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech

¹⁷ LANDOROVÁ, Anděla. *Cenné papíry a finanční trhy*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, 291 s. ISBN 80-708-3920-1., s. 79.

- pevnou úrokovou sazbou (pevným kuponem) – fixně stanovená úroková sazba po celou dobu do splatnosti dluhopisu. Nevýhodou tohoto typu je, že pokud rostou úrokové sazby, mohl by investor alternativní investicí získat větší výnos. Pokud rostou tržní úrokové sazby, jejich cena klesá a naopak. Pro investora je výhodná držet tento dluhopis v době, kdy tržní úrokové sazby klesají, a pro emitenta je výhodné vydat takový dluhopis v době rostoucích úrokových sazeb,
- rozdílem mezi nominální hodnotou dluhopisu a emisním kurzem (dluhopis s nulovým kuponem) – během životnosti není vyplacen žádný kupón, výnos investora je rozdíl mezi nominální hodnotou a emisním kurzem. Tento typ dluhopisu bývá nejcitlivější na pohyb tržní úrokové míry. Výnos je tím vyšší, čím nižší je emisní cena, za kterou investor dluhopis koupil,
- slosovatelem prémie nebo prémie v závislosti na lhůtě splatnosti dluhopisu – velmi specificky vyhraněný typ dluhopisu. Tyto dluhopisy mají nižší úrokový výnos, věřitel má ale možnost obdržet tzv. prémie,
- pohyblivou úrokovou sazbou odvozenou například z jiných úrokových sazeb či výnosů, pohybu devizových kurzů, indexů či cen komodit – úrok závisí na situaci na kapitálových trzích. Hodnota kupónových plateb se odvozuje v pravidelných intervalech od referenční sazby, která je předem stanovená. Často se jedná o mezibankovní úrokové sazby např. PRIBOR, LIBOR atd. K této mezibankovní sazbě je připočítána ještě určitá pevná prémie,

Druhá část zákona o dluhopisech upravuje zvláštní druhy dluhopisů, mezi které patří:

- státní dluhopisy – jsou vydávány na základě zvláštního zákona o státním dluhopisovém programu, nebo zvláštního zákona, kterým pověřuje ministerstvo vydat státní dluhopisy nebo mu vydání státních dluhopisů umožňuje.¹⁸ Emise probíhá prostřednictvím České národní banky,
- komunální dluhopisy - vydávány územně samosprávným celkem a jejich emisi musí předem schválit ministerstvo,

¹⁸ § 25 zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech

- hypoteční zástavní listy - emitentem může být pouze banka se sídlem v České republice a jejichž jmenovitá hodnota včetně výnosu je kryta pohledávkami z hypotečních úvěrů,
- vyměnitelné dluhopisy - spojen s právem na jeho výměnu za jiný dluhopis nebo akcie téhož emitenta k určitému okamžiku v budoucnosti,
- prioritní dluhopisy - dává jeho majiteli právo na přednostní úpis akcií, které jeho emitent vydá a právo na splacení dluhopisu a vyplacení výnosu z dluhopisu,
- podřízené dluhopisy - v případě vstupu emitenta do likvidace nebo úpadku nebo jiného obdobného opatření u zahraničních osob, budou uspokojeny pohledávky majitele tohoto dluhopisu až po uspokojení všech ostatních pohledávek,
- sběrné dluhopisy - mají listinnou podobu a představují souhrn jednotlivých dluhopisů dané emise, které jsou upsány v emisní listině.

1.2.4 Zákon směnečný a šekový

Tento zákon je rozčleněn do tří článků, z nichž první je věnován směnkám, druhý šekům a třetí článek obsahuje společná ustanovení pro směnku i šek.

Směnka se řadí mezi dluhové cenné papíry. Dlužník se zavazuje uhradit majiteli směnky nebo třetí osobě dlužnou částku. Směnka ztělesňuje jednostranný slib či příkaz k bezvýhradné výplatě peněz.¹⁹ Může sloužit jako platební prostředek v dodavatelsko-odběratelských vztazích nebo může sloužit k zajištění peněžitého závazku nejčastěji mezi prodávajícím a kupujícím.

Jednou z charakteristických vlastností směnky je převoditelnost a tím i obchodovatelnost. Směnky mohou být před datem splatnosti prodány třetím osobám, které se tím stávají novými vlastníky směnky. Původní majitel tím buď uhradí svůj finanční závazek vůči novému majiteli, nebo směnku prodá s cílem získat ihned peněžní prostředky. Směnku lze převést rubopisem. Pokud je ve směnce uvedeno „nikoli na řad“ (tzv. rektadoložka)

¹⁹ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 260 s. Téma (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-557-1., s. 47.

převádí se postoupením pohledávky. Indosamentem se převádí všechna práva ze směnky a je nutné ho napsat na směnku nebo na list s ní spojený. Indosament musí být bezpodmínečný, pokud by byla uvedena podmínka, platí za nenapsanou a nepřihlíží se k ní. Osoba, která směnku převádí, se nazývá indosant a ten, na koho je směnka převedena je podle zákona indosatář. Indosament se píše na směnku nebo na její přívěšek.

Směnky je možné rozdělit podle osoby dlužníka na vlastní a cizí. Směnka vlastní a cizí se liší počtem účastníků směnečného vztahu a projevem vůle příkazce (příkaz nebo slib zaplatit).

Směnka vlastní znamená závazek (slib) dlužníka zaplatit osobě uvedené ve směnce (remitentovi) určitou peněžní částku. Jedná se o písemný slib dlužníka, který směnku vystavuje a obsahuje slovo „zaplatím“. Na rozdíl od směnky cizí vystupují jen dvě osoby, a to směnečný dlužník a věřitel. Věřitelem je majitel směnky a dlužník vystavuje směnku v jeho prospěch. Směnka vlastní musí mít podle zákona následující náležitosti:

- označení, že jde o směnku, ve vlastním textu listiny a v jazyce, v jakém je sepsána,
- bezpodmínečný slib zaplatit určitou peněžitou částku – bezpodmínečný znamená, že nesmí být vázán na splnění žádné podmínky,
- údaj splatnosti,
- údaj místa, kde má být placeno,
- jméno toho, komu nebo na jehož řád má být placeno,
- datum a místo vystavení směnky,
- podpis výstavce.

Směnka cizí prikazuje třetí osobě, aby směnku uhradila, a obsahuje pokyn „zaplaťte“. Znamená bezpodmínečný příkaz zaplatit věřiteli určitou částku. Náležitosti směnky cizí se od směnky vlastní liší pouze v tom, že místo bezpodmínečného slibu zaplatit určitou peněžitou částku obsahuje směnka cizí bezpodmínečný příkaz tuto částku zaplatit a obsahuje jméno směnečníka. U směnky cizí vystupují tři následující subjekty:

- výstavce (dlužník), který prikazuje směnečníkovi zaplatit remitentovi a je zodpovědný za přijetí směnky,

- směnečník se v případě, že přijme směnku, stává hlavním dlužníkem a zavazuje se směnku zaplatit. Přijetí musí být bezpodmínečné, ale lze jej omezit jen na určitou částku,
- směnečný věřitel (remitent) je majitel směnky, jeho prospěch je směnka vystavena a má mu být zaplacen.

Směnečníkem může kdokoliv kromě remitenta. Podle § 3 zákona směnečného a šekového lze vystavit směnku na vlastní řad výstavce, tzn. výstavce je zároveň remitent. V takovém případě se jedná o směnku cizí na vlastní řad. Pokud je výstavce shodný se směnečníkem jde o zastřenou směnku vlastní, ve které výstavce přikazuje sám sobě, aby zaplatil remitentovi určitou peněžní částku.

Povinný údaj splatnosti směnky může být určen podle zákona čtyřmi způsoby a podle tohoto kritéria lze rozlišit následující druhy směnek:

- fixní směnka je splatná v určitý přesně stanovený den, který musí být na směnce jednoznačně určen,
- datosměnka je splatná určitý čas po datu vystavení (do textu se uvede např. „splatná za 20 dní“),
- vistasměnka je splatná na viděnou (při jejím předložení), musí být předložena k placení nejpozději do jednoho roku od data vystavení. Výstavce však může stanovit, že směnka na viděnou nemůže být předložena k placení před určitým dnem,²⁰
- lhůtní vistasměnka je splatná určitý čas po předložení k přijetí, tj. po viděné (do textu směnky se uvede např. „splatná 20 dní po viděné“).

Směnky s jinou dobou platnosti jsou neplatné. O směnce, ve které není údaj splatnosti, platí podle § 2 zákona směnečného a šekového, že je splatná na viděnou.

Pokud není uvedeno platební místo, platí, že místo uvedené u jména směnečníka platí za místo platební a je zároveň směnečnickovým bydlištěm.

²⁰ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 260 s. Téma (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-557-1., s. 49.

Úhrada směnky může být zaručena směnečným rukojemstvím neboli avalem směnky, který zvyšuje její kvalitu. Toto přijetí záruky za směnečný závazek může dát třetí osoba nebo i ten, kdo už se na směnku podepsal. Směnečný rukojmí je vázán jako ten, za koho se zaručil. Zaplatí-li směnečný rukojmí směnku, nabývá práv ze směnky proti tomu, za koho se zaručil, a proti všem, kdož jsou této osobě směnečně vázáni.²¹

Směnku splatnou v určitý den nebo v určitý čas po datu vystavení či po viděné musí majitel předložit k proplacení v den platební, případně v jeden den ze dvou následujících pracovních dnů.²² Dlužník může nabídnout plnění již před splatností, ale majitel směnky nemá povinnost toto plnění přijmout. Směnečník má při placení směnky právo žádat majitele, aby mu vydal potvrzení o zaplacení. Nepředloží-li majitel směnku k placení v zákonné lhůtě, může dlužník uložit směnečný dluh u příslušného soudu na náklad majitele.

V § 21 ZSŠ je upraveno přijetí směnky (akceptace). Tímto úkonem šekovník (dlužník) přijímá obsah směnky. Přijetí směnky se vyjadřuje buď podpisem šekovníka na líci směnky, nebo slovem přijal, či jiným slovem stejného významu. Přijetí musí být bezpodmínečné, pokud by směnečník vázal přijetí na jakoukoliv podmínku, pak je taková akceptace směnky neplatná. Je však zákonem povolen částečný akcept směnky, kterým směnečník omezuje akceptaci pouze na část směnečné sumy.

V okamžiku, kdy dlužník zaplatí směnku, zaniká směnečný závazek splněním. Jestliže není směnka přímým dlužníkem včas zaplacená, má majitel směnky právo na postih indosantů, výstavce i jiných směnečně zavázaných osob. Vůči nepřímým dlužníkům může majitel směnky uplatnit nároky jen v případě, že směnku nejdříve řádně předložil k placení dlužníkovi přímému. Odepření placení nebo přijetí směnky musí být zjištěno na žádost oprávněné osoby tzv. směnečným protestem představujícím zákonný důkaz.

²¹ § 32 zákona č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový

²² STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 260 s. Téma (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-557-1., s. 49.

Šek je dluhový cenný papír, který obsahuje bezpodmínečný příkaz adresovaný osobě, u níž má výstavce šeku pohledávku, zaplatit určitou peněžitou částku osobě v šeku uvedené, nebo doručiteli šeku.²³ Primární odlišností od směnky je, že šek neobsahuje přímého dlužníka, kterým je u směnky směnečník.

Účastníci šekového vztahu

- výstavce – vystavuje šek, zakládá právní vztah,
- remitent – první majitel šeku, pokud není na šeku uveden, jedná se o šek na majitele (doručitele),
- šekovník – osoba, které výstavce šeku přikazuje šek proplatit. V praxi to bývá banka, u které má výstavce šeku veden účet. Nemůže být indosantem, ani avalistou.

Podle výstavce šeku rozeznáváme:

- a) bankovní šeky – výstavcem tohoto šeku je banka nebo jiný peněžní ústav,
- b) soukromé šeky – výstavcem je fyzická nebo právnická osoba. Zpravidla jde o šek ze šekové knížky, který majitel dostal ke svému účtu vedenému u příslušného peněžního ústavu, který je pak šekovníkem.

Aby byl šek platný, musí obsahovat tyto zákonem stanovené náležitosti:

- označení, že jde o šek, pojaté do vlastního textu listiny a vyjádřené v jazyku, ve kterém je tato listina sepsána,
- bezpodmínečný příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu,
- jméno toho, kdo má platit (šekovník),
- údaj místa, kde má být placeno,
- datum a místo vystavení šeku,
- podpis výstavce.²⁴

Šek je vždy splatný na viděnou, tedy v okamžiku předložení, a jakákoliv jiná splatnost je vyloučena. Pokud je na šeku uvedená jiná splatnost, je považovaná za neplatnou a není k ní

²³ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 260 s. Téma (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-557-1., s. 50.

²⁴ § 1 čl. II., zákona č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový

přihlíženo. Důležité jsou zákonné lhůty pro předložení šeku, které se odvíjí od faktu, zda je šek vystavený a splatný v tomtéž státě či nikoliv. Je-li šek vystavený a zároveň splatný ve stejném státě, potom platí, že je nutné ho předložit k placení do osmi dnů. Jedná-li se o šek vystavený v jiném státě, než je splatný, je zákonná lhůta pro předložení k placení dvacet dnů. Další možnosti jsou upraveny v § 29 zákona směnečného a šekového. Lhůta pro předložení začíná běžet od toho dne, který je na šeku uveden jako datum vystavení.

Šek může být vystaven na doručitele, na řad i na jméno. Pokud je šek vystaven „na řad“ lze ho převést výhradně indosamentem (rubopisem). Indosamentem se převádějí všechna práva vyplývající ze šeku, musí být bezpodmínečný a musí být napsán na šek nebo list s ním spojený (přívěsek). Pokud je šek vystavený s doložkou „nikoli na řad“, lze ho převést postoupením pohledávky.

Záruku zaplacení šeku mohou poskytnout i třetí osoby, jedná se o tzv. šekové rukojemství, které účinně zajišťuje šekovou pohledávku všem jeho současným i budoucím majitelům. Osoba, která se takto zaručí za dlužníka, se nazývá avalista a dlužník je nazýván avalát. Avalistou může být kdokoliv kromě šekovníka. Rukojemské prohlášení se vyznačuje na šeku nebo jeho přívěsku. Vyjadřuje se slovy „jako rukojmí“, nebo jinou doložkou podobného významu, např. „per aval“ a podobně. Věřitel se v případě rukojemství může požadovat zaplacení šekové sumy ihned po avalovi. V případě, že šekový rukojmí šek věřiteli zaplatí, nabývá práv ze směnky proti dlužníkovi, za kterého se zaručil.

Šeky je možné křížovat, může tak učinit výstavce šeku, nebo další majitelé, kteří šek získali převodem. Křížované šeky se označují dvěma rovnoběžnými čarami na lici šeku. V závislosti na údajích, které se mezi tyto rovnoběžné čáry vpisují, se omezí okruh osob, kterým může být šeková suma vyplacena. Zákon vymezuje dva typy křížování, a to křížování všeobecné a křížování zvláštní.

- Křížování všeobecné – znamená pouze vyznačení dvou výše uvedených čar na lici šeku, bez bližšího a specifického označení konkrétní banky. Šek může být šekovníkem vyplacen pouze další bance nebo svému klientovi (klientem rozumí zpravidla osoba, které banka vede účet).

- Křižování zvláštní - při zvláštním křižování je mezi dvě rovnoběžné čáry vepsán konkrétní bankovní subjekt Tento šek pak může být šekovníkem vyplacen pouze této bance. Pokud by šekovník byl sám touto bankou, pak může být šeková suma vyplacena pouze klientovi této banky.

Křižování je třeba věnovat pozornost především při převodu šeku, neboť s ním souvisí omezení jeho převoditelnosti. Je nesmyslný převod na osobu, která na základě křižování nemá právo předložit šek k proplacení.

V § 39 čl. II zákona směnečného a šekového je upraven zúčtovací šek. Napříč na líc šeku se napíše doložka „jen k zúčtování“ nebo jiná doložka podobného významu (např. šek k zúčtování), tím může majitel a výstavce šeku zamezit výplatě šeku v hotovosti a omezit ji pouze na bezhotovostní formu. Úprava šeku touto doložkou je nevratná a všechny pokusy o její škrtnutí platí za neprovedené a není k nim přihlíženo.

Jestliže šek nebyl po řádném předložení zaplacen, může majitel šeku vykonat tzv. šekový postih. Postih může být vykonán dvěma způsoby:

- protestem (veřejnou listinou),
- datovaným písemným prohlášením šekovníka – musí být napsaný na šeku a doplněný údajem dne, kdy byl předložen k proplacení.

Protest nebo písemné prohlášení je nutné učinit před uplynutím lhůty k předložení nebo je-li šek předložen v poslední den této lhůty, lze učinit protest nebo zjištění stejného významu ještě v následující pracovní den.²⁵ Zákon upravuje i další povinnosti zúčastněných stran, které je nutné dodržet.

1.2.5 Zákon o zemědělských skladních listech

Zákon č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech upravuje vydávání zemědělských skladních listů k vybraným zemědělským

²⁵ § 42 čl. II., zákona č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový

produktům uskladněným v zemědělských veřejných skladech a nakládání s nimi jako s listinnými cennými papíry, se kterými je spjato vlastnické právo k uskladněnému zboží, způsob vzniku a výkonu zástavního práva.²⁶

Zemědělský skladní list je vydaný na řad a převoditelný rubopisem. Jeho majitel má vlastnické a zástavní právo na zboží uskladněné v zemědělském veřejném skladu, jehož provozovatel tento skladní list vystavil. Provozovatelem zemědělského veřejného skladu může být podle zákona právnická osoba se sídlem v České republice a má k provozování skladu povolení od ministerstva zemědělství. Provozovatel má povinnost vystavit zemědělský skladní list neprodleně po převzetí zboží v zemědělském veřejném skladu.

Zemědělský skladní list se skládá ze dvou částí, a to z vlastnického listu a zástavního listu. Samostatné vystavení jen jedné části skladního listu je nepřípustné.²⁷

V § 4 tohoto zákona jsou uvedeny náležitosti zemědělského skladního listu, které musí obsahovat a opomenutí jakéhokoliv z těchto údajů by mělo za následek jeho neplatnosti. Zákon podrobně upravuje práva spojená se zemědělským skladním listem, jeho vystavení, výměnu, převod, umoření a další část je věnována provozování zemědělského veřejného skladu.

Platnost zemědělského listu končí vydáním zboží oprávněné osobě, případně uspokojením oprávněné osoby na základě prodeje uskladněného zboží. Provozovatel zemědělského veřejného skladu musí následně zaznamenat ve skladní knize vydání zboží, a dále uvést důvod, proč k vydání zboží došlo.²⁸

²⁶ § 1 zákona č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech a o změně některých souvisejících zákonů

²⁷ § 4 zákona č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech a o změně některých souvisejících zákonů

²⁸ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 260 s. Téma (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-557-1., s. 55.

1.3 Deriváty

V průběhu 70. a 80. let se vlivem nestability finančních trhů spočívající v enormním nárůstu volatility úrokových sazeb, kurzů cenných papírů i měnových kurzů podstatně zvýšila rizika pro všechny subjekty finančního trhu.²⁹ Výsledkem snahy o zajištění a minimalizaci rizika podnikatelského subjektu, byl vznik a rozvoj nástrojů nazvaných finanční deriváty. Derivátové transakce jsou strukturované jako smlouvy, které mohou být použity jako zajišťovací nástroje k jednotlivým podkladovým aktivům.³⁰ Výnosy derivátů jsou derivovány (odvozeny) od hodnoty různých podkladových aktiv, kterými může být např. úroková míra nebo cizí měna.

Rostoucí zájem o deriváty je způsobem kromě potřeby zajištění finančních rizik i potřebou spekulace fyzických a právnických osob. Zajištění je charakteristické tím, že pomocí derivátu si subjekt může fixovat cenu určitého finančního instrumentu k předem sjednanému termínu v budoucnosti a eliminovat rizika. Spekulace je nespočívá v tom, vyrovnat případnou ztrátu, ale spekulant má při sjednání termínovaného obchodu cíl profitovat na cenovém vývoji.

Deriváty jsou nástroje s nulovým součtem zisků a ztrát, součet zisků a ztrát u obou smluvních partnerů je nulový, pokud má jeden subjekt z derivátu zisk, potom druhý subjekt musí mít z daného derivátu ekvivalentní ztrátu a naopak.

Derivát je finanční nástroj s následujícími charakteristikami (dle mezinárodních účetních standardů - IAS 39):

- jeho hodnota se mění v závislosti na změně úrokové sazby, kurzu cenného papíru, ceny komodity, měnového kurzu, cenového indexu, na úvěrovém ratingu nebo indexu, resp. v závislosti na jiné proměnné (tzv. podkladová proměnná),

²⁹ DVOŘÁK, Petr. *Přednášky z finančních derivátů*. Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2000, 123 s. ISBN 80-245-0103-1, s. 7.

³⁰ ALBANESE, Claudio, Giuseppe CAMPOLIETI. *Advanced derivatives pricing and risk management: theory, tools and hands-on programming application*. Boston: Elsevier Academic Press, 2006, 420 pgs. ISBN 01-204-7682-7, p. 59.

- ve srovnání s ostatními typy kontraktů, v nichž je zakotvena obdobná reakce na změny tržních podmínek, vyžaduje malou nebo nevyžaduje téměř žádnou počáteční investici,
- bude vypořádán v budoucnu.³¹

Deriváty můžeme členit dle druhu na pevné (nepodmíněné) termínové operace a opční neboli podmíněné operace. Při pevných termínových operacích mají oba subjekty právo i povinnost sjednaný obchod splnit. Pevné termínové operace obsahují forwardy, futures a swapy.³² Opční operace se od pevných liší tím, že dávají majiteli právo, nikoli povinnost, na provedení určitého obchodu do určitého data za předem pevně stanovených podmínek.

Forwardy se neobchodují na burze, ale jedná se o OTC (over-the-counter) dohody mezi finančními institucemi nebo finanční institucí a klientem. Forwardové kontrakty lze charakterizovat jako dohodu dvou smluvních stran o nákupu nebo prodeji určitého podkladového aktiva k danému budoucímu okamžiku za předem dohodnutou cenu. Tím, že jsou tyto obchody sjednávány na mimoburzovních trzích, mají tu výhodu, že jsou individuální a smluvní podmínky závisí na dohodě obou stran.

Forwardové kontrakty můžeme rozlišovat z hlediska podkladového aktiva na úrokový, úvěrový, měnový, akciový či komoditní forward. Velmi využívaný je úrokový forward, tzv. FRA (Forward Rate Agreement), který umožňuje zafixovat úrokovou sazbu a tím eliminovat riziko nejistoty budoucí úrokové míry. Měnový forward je nejpoužívanější a nejjednodušší zajišťovací instrument na devizovém trhu se zahraničními měnami.³³ V praxi je pro firmy obchodující se zahraničními obchodními partnery velmi významný, jedná se o dohodu mezi dvěma subjekty o výměně fixní peněžní částky v jedné měně za

³¹ STROUHAL, Jiří. *Deriváty v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Brno: CP Books, 2005, 109 s. ISBN 80-251-0754-X, s. 1.

³² JÍLEK, Josef. *Finanční a komoditní deriváty*. 1. vyd. Praha: Grada, 2002, 624 s. ISBN 80-247-0342-4, s. 45.

³³ RAMIREZ, Juan. *Accounting for derivatives: advanced hedging under IFRS*. Hoboken, N.J: John Wiley, 2007, 427 pgs. ISBN 978-047-0515-792, p. 29.

pevnou částku v hotovosti v jiné měně, a to za předem stanovený forwardový měnový kurs a k předem stanovenému datu v budoucnosti.³⁴

Futures jsou rovněž nepodmíněné termínové obchody a jsou založeny na stejném principu jako forward. Jedná se také o pevně sjednaný kontrakt na vypořádání podkladových aktiv k určitému datu v budoucnosti. Rozdílem je, že futures kontrakty se obchodují výhradně na specializovaných burzách nikoli na OTC trzích a s tím souvisí standardizace těchto obchodů. Výhodou oproti forwardu je jejich obchodovatelnost a existence sekundárního trhu. Futures jsou většinou využívány spíše ke spekulaci, než k zajištění a proto často nejsou drženy až do splatnosti.

Swap je označení pro deriváty, jejichž podstatou je výměna podkladových aktiv k několika určitým okamžikům v budoucnosti. Může se jednat o výměny pevných (ev. neznámých) částek hotovosti v jedné měně za dosud neznámé částky hotovosti a to v téže měně (úrokový či úvěrový swap), o výměnu pevných či dosud neznámých částek hotovosti v jedné měně za pevné či dosud neznámé částky hotovosti v jiné měně (měnový swap), za akciové nástroje (akciový swap) či za komoditní nástroje (komoditní swap).³⁵ Swapy se řadí mezi OTC deriváty, i když je patrný zájem burz o obchodování s těmito kontrakty.

Opce dávají svému majiteli právo, nikoliv povinnost, koupit nebo prodat podkladové aktivum za fixní cenu, která se nazývá realizační cena, do určitého data, které se nazývá datem expirace (splatnosti, vypršení).³⁶ Opce patří mezi podmíněné termínové obchody, tato podmíněnost ovšem platí pouze pro kupujícího (vlastníka, držitele) opce, ten může rozhodnout, zda dojde k vypořádání či nedojde. Prodávající opce (vystavitel) musí být vždy připraven obchod uskutečnit a náleží mu od kupujícího opce opční prémie, která bývá splatná v okamžiku sjednání opce.

³⁴ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 260 s. Téma (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-557-1., s. 138.

³⁵ JÍLEK, Josef. *Finanční a komoditní deriváty*. 1. vyd. Praha: Grada, 2002, 624 s. ISBN 80-247-0342-4, s. 50.

³⁶ STROUHAL, Jiří. *Deriváty v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Brno: CP Books, 2005, 109 s. ISBN 80-251-0754-X, s. 15.

Z pohledu vlastníka konkrétního typu opce můžeme vymezit opce na kupní (call) a prodejní (put). Majitel call opce má právo zakoupit v budoucnu předem sjednané aktivum za dohodnutou cenu. Majitel put opce disponuje právem prodat určité aktivum do data splatnosti za předem dohodnutou cenu. Dále rozlišujeme opce amerického typu, kdy je možné opci uplatnit kdykoliv před dnem splatnosti, a opci evropského typu, kterou můžeme uplatnit jen v den splatnosti.

V České republice se začal trh s finančními deriváty vytvářet na začátku 90. let minulého století. V současné době jsou hlavním zprostředkovatelem i uživatelem obchodů s finančními deriváty banky. Obchodování s deriváty se uskutečňuje především na mimoburzovním trhu a nejvíce jsou bankami využívány deriváty k řízení úrokového rizika. Deriváty k řízení měnového rizika se používají v podstatně menším rozsahu. Banky téměř nevystupují na trzích, kde se obchodují komoditní, akciové a úvěrové deriváty.³⁷

„Deriváty jsou velmi diskutovaným tématem zejména v poslední době. Důvodů je několik, mezi hlavní můžeme uvést nedůvěru investorů díky toxickým derivátovým produktům, které přispěly k vyvolání krize v roce 2007. U malých a středních podniků se předpokládá, že deriváty nebudou využívat ke spekulacím, ale spíše k zajištění svých rizik. Nejvíce musí účetní jednotky řešit riziko měnové, případně úrokové. Opět je využíváno léty prověřených typů kontraktů typu forward a swap, se kterými mají zkušenosti jednak bankéři na českém finančním trhu, a i sami podnikatelé, kteří spatřují výhodu zejména v přehlednosti a nekomplikovanosti kontraktu.“³⁸

³⁷ MUSÍLEK, Petr. *Trhy cenných papírů*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011, 520 s. ISBN 978-80-86929-70-5, s. 107

³⁸ STROUHAL, Jiří, PASEKOVÁ, Marie, HRUBOSOVÁ, EVA: Analysis of Financial Securities Reporting by SMEs' in the Czech Republic. Journal of Competitiveness 3, 2011. ProQuest Central.

2 Účtování o cenných papírech dle české účetní legislativy

Účetní jednotky v České republice mají povinnost se při vedení účetnictví řídit platnými účetními předpisy. Podnikatelské subjekty musí postupovat v souladu zejména s následujícími legislativními normami:

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví – závazně stanovuje rozsah a způsob vedení účetnictví pro všechny účetní jednotky,
- vyhláška č. 500/2002 Sb. - tato prováděcí vyhláška je určena pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví,
- České účetní standardy pro podnikatele – vydány pro účetní jednotky účtující podle vyhlášky 500/2002 Sb.

Pro oblast cenných papírů, které nejsou detailně řešeny ve výše uvedených předpisech, zejména derivátových kontraktů, postupují účetní jednotky dále podle následujících účetních předpisů:

- vyhláška č. 501/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi,
- české účetní standardy pro finanční instituce³⁹ - pro účetní jednotky účtující podle vyhlášky č. 501/2002.

Pokud je obchodní společnost emitentem cenných papírů, obchodovaných na burze v rámci členských států Evropské unie, musí při účtování a sestavení účetní závěrky postupovat podle mezinárodních standardů IFRS. IFRS jsou Mezinárodní standardy účetního výkaznictví a slouží k zabezpečení celosvětové srovnatelnosti účetních informací. Vznikly z potřeby unifikace dat prezentovaných v účetnictví při vzrůstající globalizaci a vlivu zahraničního kapitálu na jednotlivých trzích. IFRS vycházejí z anglosaského systému, kdy

³⁹ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1, s. 14

jsou za hlavní uživatele účetních informací považováni investoři. Cílem účetního výkaznictví je tedy poskytnout takové informace o finanční pozici, finanční výkonnosti a změnách ve finanční pozici účetní jednotky, které jsou relevantní pro ekonomická rozhodování stávajících i potenciálních investorů, věřitelů a dalších subjektů.⁴⁰

Pro účtování a přiřazení cenných papírů na správné účty je důležité rozdělit papíry a podíly do skupin podle záměru účetní jednotky:

- a) majetkové účasti – cenné papíry a podíly zakládající v podnicích účast s podstatným nebo rozhodujícím vlivem, evidují se na účtech *061-Podíly v ovládaných osobách* a *062-Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem*,
- b) cenné papíry k obchodování – určeny k obchodování za účelem zisku v krátkodobém horizontu 12 měsíců, jsou zachycovány na účtech *251-Majetkové cenné papíry k obchodování* a *253-Dluhové cenné papíry k obchodování*,
- c) cenné papíry držené do splatnosti – dluhové cenné papíry, které mají stanovenou splatnost a účetní jednotka má úmysl je do splatnosti držet, účtuje se o nich na účtech *065-Dluhové cenné papíry držené do splatnosti* a *256-Dluhové cenné papíry se splatností do 1 roku držené do splatnosti*,
- d) cenné papíry a podíly realizovatelné – jedná se o cenné papíry a podíly nespádající pod žádnou z výše uvedených skupin, jedná se o účty *063-Realizované cenné papíry a podíly* a *257-Ostatní realizovatelné cenné papíry*,
- e) cenné papíry emitované účetní jednotkou – vlastní akcie evidované na účtech *252-Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly* a *255-Vlastní dluhopisy*.

2.1 Oceňování cenných papírů

Jedním ze zákonů upravujících oceňování cenných papírů je zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku. Tento zákon v § 1, odst. 3 stanovuje, že ustanovení tohoto zákona se nepoužijí v případech, kdy zvláštní předpis stanoví odlišný způsob oceňování⁴¹. Zvláštním

⁴⁰ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1, s. 18

⁴¹ §1 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku

předpisem je v tomto případě další zákon upravující oceňování cenných papírů a tím je zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Podle zákona o účetnictví musí účetní jednotky oceňovat cenné papíry a podíly k okamžiku uskutečnění účetního případu (k okamžiku pořízení, resp. nabytí cenných papírů nebo obchodních podílů) a k rozvahovému dni.

2.1.1 Oceňování cenných papírů k okamžiku pořízení

Podle § 25, odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví se podíly, cenné papíry a deriváty při pořízení oceňují pořizovací cenou.⁴² Do pořizovací ceny patří kromě ceny, za kterou byl cenný papír či podíl pořízen i náklady související s pořízením. Těmito náklady souvisejícími s pořízením mohou být např. poplatky či provize burze nebo odměny makléřům a poradcům. Pokud by si účetní jednotce byl poskytnut úvěr na financování nákupu cenného papíru nebo podílu, tak úroky z tohoto úvěru nejsou součástí pořizovací ceny. Do nákladů souvisejících s pořízením se také nezahrnují náklady spojené s držením cenného papíru nebo majetkového podílu.

V průběhu pořizování se složky pořizovací ceny účtují v případě dlouhodobého finančního majetku (majetkové účasti, realizovatelné cenné papíry a podíly a dluhové cenné papíry držené do splatnosti) na účet *043-Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek*. V případě krátkodobého finančního majetku (cenné papíry k obchodování, dluhové cenné papíry se splatností do jednoho roku, vlastní akcie, vlastní dluhopisy a ostatní realizovatelné cenné papíry) na účet *259-Pořizovaný krátkodobý finanční majetek*. Po dokončení pořizování jsou zaúčtovány cenné papíry na příslušné účty v pořizovací ceně.⁴³

⁴² *Business.center.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Zákon o účetnictví - Část IV. - Způsoby oceňování. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/cast4.aspx>>. ISSN 1213-7235

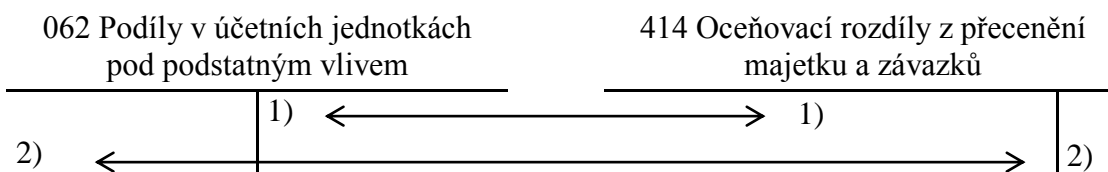
⁴³ CHALUPA, Rostislav a KOL. *Abeceda účetnictví pro podnikatele. Vyd. 11. aktualizované*. Olomouc: ANAG, s.r.o., 2013, 423 s. ISBN 978-80-7263-726-3, s. 168

2.1.2 Oceňování cenných papírů k rozvahovému dni

Dle účetních předpisů lze použít ocenění reálnou hodnotou, metodu ekvivalence nebo ocenění v původních pořizovacích cenách. Výběr metody ocenění závisí na druhu cenného papíru.

Majetkové účasti zakládající podstatný nebo rozhodující vliv musí účetní jednotky ocenit **ekvivalencí** tj. protihodnotou odpovídající podílu společníka na vlastním kapitálu společnosti. Podíl na vlastním kapitálu se odvíjí od podílu investora na základním kapitálu. Pořizovací cena je k rozvahovému dni upravována na hodnotu odpovídající míře účasti účetní jednotky na vlastním kapitálu ve společnosti, v níž má účetní jednotka majetkovou účast.⁴⁴ Účetní jednotka musí metodu ekvivalence aplikovat na ocenění všech dlouhodobých podílů, nelze kombinovat ocenění podílů pořizovací cenou a ekvivalencí. Rozdíl vznikající ekvivalenčním oceněním k rozvahovému dni se účtuje na účet *414 - Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků*. V prvním roce se účtuje rozdíl mezi pořizovací cenou majetkové účasti a ekvivalenčním oceněním, v dalších letech se účtuje o rozdílech mezi ekvivalenčními oceněními k rozvahovým dnům.

1. snížení ocenění vlivem přecenění ekvivalencí
2. zvýšení ocenění vlivem přecenění ekvivalencí

obr. 1 - Přecenění majetkové účasti metodou ekvivalence.

Zdroj: ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. Účetní operace kapitálových společností: daňové a právní souvislosti. Praha: Grada, 2005. 300 s. ISBN 80-247-1027-7. s. 223 (upraveno).

⁴⁴ CHALUPA, Rostislav aj. *Abeceda účetnictví pro podnikatele. Vyd. 11. Aktualizované.* Olomouc: ANAG, s.r.o., 2013, 423 s. ISBN 978-80-7263-726-3, s. 172

Dle § 27, zákona o účetnictví se cenné papíry oceňují k rozvahovému dni (nebo jinému okamžiku, k němuž se účetní závěrka sestavuje) **reálnou hodnotou**, s výjimkou cenných papírů držených do splatnosti, cenných papírů představujících účast s podstatným vlivem a vlastních akcií. Oceňování reálnou hodnotou je možné považovat za moderní metodu oceňování, která má svůj základ v IFRS.⁴⁵

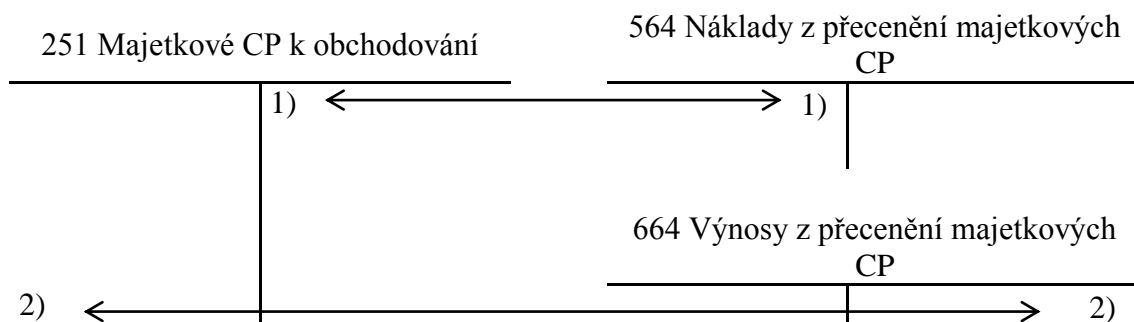
Reálná hodnota je definována jako:

- tržní hodnota – hodnota, která je vyhlášena na tuzemské či zahraniční burze nebo jiném regulovaném trhu, přičemž je třeba použít pro ocenění takovou tržní hodnotu, která byla vyhlášena na regulovaném trhu k datu ne pozdějšímu, než je datum ocenění. Jedná-li se o cenný papír veden na tuzemském trhu, potom tržní hodnotu rozumíme závěrečnou cenu vyhlášenou burzou v pracovní den, k němuž se účetní ocenění provádí. U cenných papírů kótovaných na zahraničních burzách se tržní cenou rozumí nejvyšší dosažená cena ze závěrečných cen vyhlášených burzami v pracovní den, ke kterému se ocenění provádí,
- ocenění kvalifikovaným odhadem nebo posudkem znalce, pokud tržní hodnota není k dispozici nebo neodráží dostatečně reálnou hodnotu cenného papíru,
- ocenění podle zvláštních právních předpisů za situace, kdy není možno použít ani tržní cenu, ani odhad či posudek znalce.

Přecenění cenných papírů a podílů na reálnou hodnotu se účtuje buď rozvahově, nebo výsledkově. Rozvahově se přeceňují cenné papíry realizovatelné (účty 257, 063) na účet 414 - *Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků*. Výsledkově se přeceňuje na účty třídy 66-Finanční výnosy nebo 56 - Finanční náklady a přeceňují se takto majetkové cenné papíry k obchodování (účet 251) a dluhové cenné papíry k obchodování (účet 253).

1. přecenění cenného papíru na reálnou hodnotu (snížením pořizovací ceny)
2. přecenění cenného papíru na reálnou hodnotu (zvýšením pořizovací ceny)

⁴⁵ CHALUPA, Rostislav aj. *Abeceda účetnictví pro podnikatele. Vyd. 11. Aktualizované*. Olomouc: ANAG, s.r.o., 2013, 423 s. ISBN 978-80-7263-726-3, s. 171

obr. 2 - Účtování přecenění majetkových cenných papírů na reálnou hodnotu

Zdroj: ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. Účetní operace kapitálových společností: daňové a právní souvislosti. Praha: Grada, 2005. 300 s. ISBN 80-247-1027-7. s. 216 (upraveno)

Dluhové cenné papíry (účet 253 - *Dluhové cenné papíry k obchodování*) se přeceňují na účty 566 - *Náklady z finančního majetku* a 666 - *Výnosy z krátkodobého finančního majetku*.

Podle českých účetních předpisů platí, že pokud není možno objektivně stanovit reálnou hodnotu, považuje se za tuto hodnotu ocenění v původních historických cenách v okamžiku pořízení resp. nabytí cenného papíru či podílu. Platí tedy, že ponecháme ocenění v pořizovacích či reprodukčních pořizovacích cenách.

V *pořizovacích cenách* se oceňují cenné papíry, pokud není možné zjistit reálnou hodnotu nebo její stanovení by bylo neúměrně finančně nákladné. Dluhové cenných papírů držené do splatnosti a dluhopisy a ostatních cenných papírů s pevným výnosem se ocení na konci rozvahového dne pořizovací cenou zvýšenou nebo sniženou o úrokové výnosy nebo náklady.⁴⁶

2.2 Účtování majetkových cenných papírů

Způsob účtování majetkových cenných papírů je odvozen od záměru investora v okamžiku pořízení cenného papíru. Pokud investor pořizuje cenný papír za účelem obchodování s ním na veřejných trzích s cílem prodat je za vyšší cenu, než byla pořizovací, a dosáhnout

⁴⁶ Zákon o účetnictví, § 27

zisku v krátkodobém časovém horizontu, účtujeme o krátkodobém finančním majetku v účtové třídě 2. Je-li však záměrem držet cenný papír déle než jeden rok nebo držet podíly v ovládaných osobách, účtujeme o dlouhodobém finančním majetku evidovaném v účtové třídě 0.

2.2.1 Pohled emitenta - emise akcií, vlastní akcie

Emise akcií je pro emitenta jedním ze zdrojů finančních prostředků a řadí se mezi vlastní zdroje financování. U vlastních zdrojů souvisí účtování se základním kapitálem. Nejdříve dochází k úpisu základního kapitálu a poté k jeho splacení. Zvýšení i snížení základního kapitálu je nutné zapsat do obchodního rejstříku. Do okamžiku, než je zvýšení základního kapitálu zapsáno do obchodního rejstříku podnik zachytí zvyšování základního kapitálu prostřednictvím účtu *419 – Změny základního kapitálu*.⁴⁷

Následující příklady jsou řešeny z pohledu emitenta a zaměřují se na problematiku emise nových akcií, upsání emise s emisním ážiem a výměnou dluhopisů za akcie účetní jednotky.

Příklad 1. Emise nových akcií v a.s.

1. Emise nových akcií ve jmenovité hodnotě	500 000,00
2. Úhrada upsaných akcií peněžním vkladem	500 000,00
3. Zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku	500 000,00

419 Změna základního kapitálu		353 Pohledávky za upsaný ZK	
3. 500000,00	1. 500000,00	1. 500000,00	2. 500000,00
<hr/>		<hr/>	
411 Základní kapitál		221 Bankovní účty	
	3. 500000,00	2. 500000,00	
<hr/>		<hr/>	

obr. 3 – Účtování emise akcií v a.s.
Zdroj: vlastní

⁴⁷ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1, s. 84

Pokud jsou emitované akcie splaceny formou nepeněžitých vkladů, použijí se následující účty:

- při vkladu dlouhodobého majetku 01X – Dlouhodobý nehmotný majetek, 02X - Dlouhodobý hmotný majetek, 03X – Dlouhodobý majetek neodpisovaný,
- při vkladu zásob účtujeme na účty 112 – Materiál na skladě nebo 132 – Zboží na skladě.

V případě, že je emisní kurz akcie vyšší než její jmenovitá hodnota, vzniklý kladný rozdíl se nazývá emisní ážio.

Příklad 2. Upsání akcií s emisním ážiem

1. Upsání akcií ve jmenovité hodnotě	1 000 000,00
2. Emisní ážio (1150000 Kč - 1000000 Kč)	150 000,00
3. Splacení upsaných akcií	1 150 000,00

419 Změna základního kapitálu
1. 1000000

353 Pohledávky za upsaný ZK	
1. 1000000	3. 1150000
2. 150000	

412 Emisní ážio
2. 150000

221 Bankovní účet
3. 1150000

obr. 4 – Účtování akcií s emisním ážiem
Zdroj: vlastní

Společnost může též přistoupit k výměně dříve akciovou společností emitovaných dluhopisů (kterými společnost získala peněžní prostředky od věřitelů) za akcie. Jde buď o vyměnitelné dluhopisy (s nimiž je spojeno právo na výměnu za akcie), nebo o prioritní dluhopisy (mají přednostní právo na upisování akcií).⁴⁸ V okamžiku, kdy dochází k výměně konvertibilních dluhopisů za akcie účetní jednotky, potom odúčtujeme závazek z titulu vydaných dluhopisů ve prospěch zvýšení základního kapitálu. V případě, že

⁴⁸ MAREK, Petr. *Studijní průvodce financemi podniku*. 2. aktualizované vyd. Praha: Ekopress, 2009, 634 s. ISBN 978-80-86929-49-1, s. 427.

existuje rozdíl mezi jmenovitou hodnotou akcií a jmenovitou hodnotou původních dluhopisů, potom jej zachytí prostřednictvím účtu 412 – *Emisní ážio*.⁴⁹

Příklad 3. Výměna dluhopisů za akcie

1. Výměna dluhopisů o jmenovité hodnotě 500000 Kč za akcie o jmenovité hodnotě 450 000 Kč	450 000,00
2. Emisní ážio (500 000 Kč – 450 000 Kč)	50 000,00
3. Zapsání zvýšení ZK do obchodního rejstříku	450 000,00

411 Základní kapitál		419 Změny základního kapitálu	
	3. 450000	3. 450000	1. 450000
241 nebo 473 Emitované dluhopisy		412 Emisní ážio	
1. 450000	PS 500000		2. 50000
2. 50000			

obr. 5 – *Výměna dluhopisů za akcie*
Zdroj: vlastní

Vlastní akcie

Jedná se o cenné papíry, jejichž emitentem je samotná účetní jednotka a účtují se na účet 252 – *Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly*. Dle § 161-162 Obchodního zákoníku nesmí společnost upisovat své vlastní akcie, může však sama nabývat své akcie v zákonem povolených případech a podle pravidel stanovených obchodním zákoníkem. Podle předpisů má povoleno sama nebo prostřednictvím jiné osoby jednající vlastním jménem na účet společnosti nabývat své vlastní akcie, jen byl-li zcela splacen jejich emisní kurs a jen pokud se na nabytí vlastních akcií usnesla valná hromada a upraví podrobnosti předpokládaného nabytí akcií stanovené § 161a Obchodního zákoníku. Nákup vlastních akcií je povolen například v případě, je-li nabytí akcií nutné k odvrácení značné škody, nebo pokud valná hromada rozhodne o snížení základního kapitálu. Společnost je povinna

⁴⁹ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1, s. 84

vlastní akcie v zákonem stanovené lhůtě prodat, nebo zničit (v tom případě si o ně sníží výši svého základního kapitálu).

Příklad 4. Snížení základního kapitálu odkupem vlastních akcií

Základní kapitál společnosti ve výši 40 000 000 Kč je tvořen 40 000 akciemi o nominální hodnotě 1 000 Kč. Valná hromada rozhodne o snížení základního kapitálu na polovinu, odkup akcií probíhá za cenu stanovenou znalecm ve výši 1 250 Kč za jednu akcií. Odkoupené akcie byly zničeny.

Účtování:

1. Vzetí vlastních akcií z oběhu (odkup) – 20 000 ks za 1 250 Kč	25 000 000 Kč
2. Zničení vlastních akcií v nominální hodnotě	20 000 000 Kč
3. Zápis snížení ZK do obchodního rejstříku	20 000 000 Kč
4. Rozdíl mezi pořizovací a nominální hodnotou	5 000 000 Kč

411 Základní kapitál	
3. 20000000	PS 40000000

252 Vlastní akcie	
1. 25000000	2. 20000000
	4. 5000000

211 Bankovní účet	
	1. 25000000

419 Změny základního kapitálu	
2. 20000000	3. 20000000

568 Ostatní finanční náklady	
4. 5000000	

obr. 6 - Snížení základního kapitálu odkupem vlastních akcií
Zdroj: vlastní

Místo účtu 568 – *Ostatní finanční náklady* je možné použít účet 588 – *Ostatní mimořádné náklady*.

Pokud má společnost signály o možné koupi části akcií nepopulárním investor nebo o možném nepřátelském převzetí, může se rozhodnout akcie z trhu odkoupit a do zákonem stanovené lhůty opět prodat a tím vrátit do oběhu.

Příklad 5. Prodej vlastních akcií

Společnost se rozhodla odkoupit z trhu 15000 akcií o jmenovité hodnotě 1000 Kč. Do zákonem stanovené lhůty se podařilo akcie prodat spřátelené společnosti za cenu 1020 Kč za akcii.

1. Odkup vlastních akcií za tržní cenu odpovídající jmenovité	15 000 000 Kč
2. Prodej akcií spřátelené společnosti	15 300 000 Kč
3. Vyřazení prodaných akcií	15 000 000 Kč
4. Inkaso	15 300 000 Kč

252 Vlastní akcie		561 Prodané cenné papíry a podíly	
3. 15300000	1. 15000000	3. 15000000	
661 Tržby z prodeje CP a podílů		378 Jiné pohledávky	
	2. 15300000	2. 15300000	4. 15300000
221 Bankovní účty			
4. 15300000			

obr. 7 - Prodej vlastních akcií
Zdroj: vlastní

2.2.2 Účtování podílů

Podílem rozumíme finanční spoluúčast investora na podnikání jiných účetních jednotek a z toho plynoucí práva a povinnosti. Podíly se evidují na příslušné účty účtové třídy 0. O tom, na jaký účet bude podíl zaúčtován, rozhoduje účast na základním kapitálu. Podle výše podílu rozlišujeme následující tři typy majetkových portfolií:

- s rozhodujícím vlivem – investor má podíl na základním kapitálu ovládané společnosti více než 50 %, ⁵⁰ účet 061 - Podíly v ovládaných osobách,

⁵⁰ CHALUPA, Rostislav a KOL. *Abeceda účetnictví pro podnikatele. Vyd. 11. aktualizované.* Olomouc: ANAG, s.r.o., 2013, 423 s. ISBN 978-80-7263-726-3, s.175.

- s podstatným vlivem – investor má v této účetní jednotce podíl na základním kapitálu převyšuje 20 %, ale je menší než 50 %, účtujeme na účet 062 - *Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem*,
- podíl na základním kapitálu je méně než 20 %, účet 063 - *Realizovatelné cenné papíry a podíly*.

Za majetkovou účast považujeme pouze podíly evidované na účtech 061 a 062.

Při pořízení akcie a podíly oceňujeme pořizovací cenou. Upsaný podíl lze hradit hotovostně nebo formou nepeněžitého vkladu. V případě, že se účetní jednotka rozhodne podíl splatit nepeněžní formou, potom se musí jednat o takový majetek, který může jeho nabyvatel (emitující společnost) ve své hospodářské činnosti využít.⁵¹

Příklad 6. Pořízení a úhrada podílu z pohledu investora

1. Upsání podílu, majetková účast představuje 32 %	9 000 000 Kč
2. Úhrada vkladem materiálu	2 000 000 Kč
3. Úhrada vkladem pohledávky	500 000 Kč
4. Peněžní vklad	6 500 000 Kč

367 Závazky z nesplacených CP a vkladů		221 Bankovní účty	
2. 2000000	1. 9000000		4. 6500000
3. 500000			
4. 6500000			

062 Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem		112 Materiál na skladě	
1. 9000000			2. 2000000

311 Odběratelé	
	3. 500000

obr. 8 - Pořízení a úhrada podílu z pohledu investora
Zdroj: vlastní

⁵¹ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1, s. 58.

Následující příklad popisuje nákupy podílů s různou mírou vlivu na řízení jiných účetních jednotek. Jedná se o majetkové účasti s rozhodujícím a podstatným vlivem na účtech 061 a 062 a o realizovatelné akcie na účtu 063. Majetkové podíly jsou zařazeny do majetku v pořizovací ceně, dále je uveden vliv na účtování při prodeji a zvýšení majetkové účasti a související nutné přesuny mezi účty 061 a 062.

Příklad 7. Účtování podílů ve více obchodních společnostech

1a) Nákup akcií společnosti A - podstatný vliv 30 %, cena pořízení	7 000 000
1b) Odměna makléři	80 000
1c) Zařazení v pořizovací ceně	7 080 000
2) Úhrada zálohy na nákup podílu ve společnosti B	9 000 000
3a) Nákup akcií společnosti B - rozhodující vliv 56 %	9 000 000
3b) Odměna makléři	100 000
3c) Zařazení v pořizovací ceně	9 100 000
3d) Zúčtování zálohy	9 000 000
4a) Nákup dalších akcií společnosti A	3 000 000
4b) Zařazení v pořizovací ceně	3 000 000
4c) Překlasifikace majetkové účasti ve společnosti A - rozhodující vliv	7 080 000
5a) Prodej akcií společnosti B	5 000 000
5b) Úbytek akcií v pořizovací ceně	4 550 000
5c) Překlasifikace majetkové účasti ve společnosti B - podstatný vliv 28 %	4 550 000
6a) Nákup akcií společnosti C - podíl 6 %	150 000
6b) Odměna makléři	10 000
6c) Zařazení v pořizovací ceně	160 000

061 Podíly v účetních jednotkách pod rozhodujícím vlivem

3c) 9100000	5b) 4550000
4b) 3000000	5c) 4550000
4c) 7080000	

379 Jiné závazky

3d) 9000000	3a) 9000000
-------------	-------------

062 Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem

1c) 7080000	4c) 7080000
5c) 4550000	

053 Poskytnuté zálohy na DFM

2. 9000000	3d) 9000000
------------	-------------

063 Realizovatelné CP a podíly		378 Jiné pohledávky	
5c) 160000		5a) 5000000	
561 Náklady na prodané akcie		661 Tržby z prodeje akcií	
5b) 4550000			5a) 5000000
221 Bankovní účet		043 Pořízení DFM	
	1a) 7000000	1a) 7000000	1c) 7080000
	1b) 80000	1b) 80000	3c) 9100000
	2. 9000000	3a) 9000000	4b) 3000000
	3b) 100000	3b) 100000	5c) 160000
	4a) 3000000	4a) 3000000	
	5a) 150000	5a) 150000	
	5b) 10000	5b) 10000	

obr. 9 - Účtování podílů ve více obchodních společnostech
Zdroj: vlastní

Po zaúčtování těchto účetních případů je akciové portfolio společnosti následující:

Společnost A – rozhodující vliv na účtu 061, 10 080 000 Kč

Společnost B – podstatný vliv na účtu 062, 4 550 000 Kč

Společnost C – realizovatelné akcie na účtu 063, 160 000 Kč

K rozvahovému dni musí účetní jednotka přeceňovat podíly následujícím způsobem:

- metodou ekvivalence – majetkové účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem (účty 061, 062), nelze použít u podílů evidovaných na účtu 063. Změna ocenění se provádí proúčtováním proti účtu 414 - *Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků*,
- reálnou hodnotou u podílů zachycených na účtu 063, přecenění se proúčtuje opět s dopadem do vlastního kapitálu prostřednictvím účtu 414.

Příklad 8. Přecenění obchodních podílů k rozvahovému dni metodou ekvivalence

Účetní jednotka vlastní 60 % podíl ve společnosti Alfa za 15 000 000 Kč. V účetním období dosáhla společnost Alfa zisk, díky němuž byl vlastní kapitál na konci období dle

rozvahy 30 000 000 Kč. Podíl 60 % tedy představuje ekvivalentní hodnotu **18 000 000 Kč** (60 % z 30 000 000). Rozdíl je kladný a bude zaúčtován jako zvýšení hodnoty finančního majetku o **3 000 000 Kč**. Dále má podíl 30 % ve společnosti Beta za **6 000 000 Kč**. Vlastní kapitál společnosti Beta na konci období podle rozvahy je 14 000 000 Kč, ekvivalentní hodnota je tedy **4 200 000 Kč**. Dochází k zápornému rozdílu a snížení hodnoty podílu o **1 800 000 Kč**.

PS - podíl ve společnosti Alfa 60 %, pořizovací cena	15 000 000
PS - podíl ve společnosti Beta 30 %, pořizovací cena	6 000 000
1. K rozvahovému dni přecenění ekvivalencí podílu ve společnosti Alfa, zvýšení hodnoty	3 000 000
2. K rozvahovému dni přecenění ekvivalencí podílu ve společnosti Beta, snížení hodnoty	1 800 000

061 Podíly v účetních jednotkách pod rozhodujícím vlivem	062 Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem
PS 15000000	PS 6000000
061- přecenění Alfa	062 – přecenění Beta
1. 3000000	2. 1800000
414 Oceňovací rozdíly – Alfa	414 Oceňovací rozdíly – Beta
1. 3000000	2. 1800000

obr. 10- Přecenění obchodních podílů metodou ekvivalence k rozvahovému dni
Zdroj: vlastní

Veškeré oceňovací rozdíly v souladu s ČÚS č. 008 musí účetní jednotka vykazovat na samostatném analytickém účtu.⁵²

Realizovatelné cenné papíry a podíly na účtu 063 je nutné ke konci účetního období přecenit na reálnou hodnotu, o změně reálné hodnoty se účtuje rozvahově na účet 414. Následující příklad je zaměřen na přecenění realizovatelných akcií a jejich následný prodej v dalším účetním období.

⁵² STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1, s. 61

Příklad 9. Realizovatelné dlouhodobé akcie – zvýšení hodnoty

Účetní jednotka koupí na trhu 600 akcií za částku 1 200 000 Kč, tato část akcií představuje podíl 6 % ze základního kapitálu emitenta. K 31. 12. 2012 činí reálná hodnota těchto akcií 1 500 000 Kč, musí tedy dojít k přecenění a zvýšení hodnoty o 300 000 Kč. V dalším účetním období se společnost rozhodne pro prodej celého balíku 600 akcií za 1 600 000 Kč.

1. Nákup akcií představujících 6 % základního kapitálu emitenta	1 200 000
2. Přecenění k rozvahovému dni na reálnou hodnotu	300 000
3. Prodej akcií - tržba	1 600 000
4. Prodej akcií - vyřazení v pořizovací ceně	1 200 000
5. Zúčtování (zrušení) oceňovacího rozdílu	300 000

063.1 Realizovatelné CP a podíly		221 BÚ	
1. 1200000	4. 1200000	3. 1600000	1. 1200000
414 Oceňovací rozdíly		561 Náklady na prodané akcie	
5. 300000	2. 300000	4. 1200000	
661 Tržby z prodeje akcií		063.2 Oceňovací rozdíl	
	3. 1600000	2. 300000	5. 300000

obr. 11 - Realizovatelné dlouhodobé akcie – zvýšení hodnoty
Zdroj: vlastní

Pokud snížení reálné hodnoty považuje účetní jednotka za trvalé, neúčtuje přes účet 414 - *Oceňovací rozdíly*, ale přímo do nákladů prostřednictvím účtu 564 - *Náklady na přecenění*. Protože takové zúčtování má dopad na výsledek hospodaření a daňový základ, musí účetní jednotka správci daně odůvodnit, proč je snížení hodnoty považuje za trvalé a prokázat daňovou účinnost tohoto přecenění.

2.2.3 Účtování akcií určených k obchodování

Na rozdíl od dlouhodobých cenných papírů je záměr účetní jednotky provádět s nimi na finančním trhu obchody s cílem dosažení zisku z cenových rozdílů v krátkodobém horizontu. O akciích se účtuje jako o krátkodobém finančním majetku v účtové třídě 2.

Akcie, které účetní jednotka určila k obchodování, musí k rozvahovému dni přecenit na reálnou hodnotu, a to s výsledkovým dopadem prostřednictvím účtu 564 - *Náklady na přecenění finančního majetku*, resp. 664 - *Výnosy z přecenění finančního majetku*.⁵³ Při pořízení oceňujeme tyto akcie pořizovací cenou a pořízení účtujeme na kalkulační účet 259 - *Pořizování krátkodobého finančního majetku* nebo můžeme také účtovat přímo na účet 251 - *Majetkové CP k obchodování*.

Příklad 10. Akcie k obchodování – nákup, přecenění, prodej

Účetní jednotka nakoupila v roce 2012 za účelem spekulace akcie ve jmenovité hodnotě 200 000 Kč. K rozvahovému dni je tržní hodnota těchto akcií 190 000 Kč. V dalším roce se podaří veškeré akcie prodat za 210 000 Kč.

1. Nákup akcií ve jmenovité hodnotě	200000
2. Provize za zprostředkování	10000
3. Zařazení v pořizovací ceně	210000
4. Úhrada závazku	210000
5. Přecenění na reálnou hodnotu k rozvahovému dni	20000
6. Prodej - tržba v prodejní ceně	210000
7. Vyřazení v pořizovací ceně	210000

259 Pořízení KFM		379 Jiné závazky	
1. 200000	3. 210000	4. 210000	1. 200000
2. 10000			2. 10000
251 Majetkové CP k obchodování		221 BÚ	
3. 210000	5. 20000	6. 210000	4. 210000
	7. 210000		

⁵³ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1, s. 78

564 Náklady na přecenění KFM	661 Tržby z prodaných akcií
5. 20000	6. 210000
561 Prodané CP	
7. 210000	

obr. 12 - Účtování akcií k obchodování – nákup, přecenění, prodej
Zdroj: vlastní

Účetním dokladem pro účtování přírůstku nebo úbytku cenných papírů je změnový výpis ze střediska cenných papírů.⁵⁴

2.3 Účtování dluhových cenných papírů

Evidují se na účtech skupin 25 u krátkodobých dluhových cenných papírů, resp. 06 u dlouhodobých. Dluhové cenné papíry zachycujeme na těchto účtech:

- 065 - Dluhové cenné papíry držené do splatnosti – účetní jednotka má záměr je držet do splatnosti a jejich splatnost je delší než 1 rok, nejsou určeny k obchodování,
- 253 - Dluhové cenné papíry k obchodování,
- 256 - Dluhové cenné papíry se splatností do 1 roku držené do splatnosti – nejsou určeny k obchodování a splatnost je kratší než 1 rok,
- 257 - Ostatní realizovatelné cenné papíry.

V současné době nejvýznamnějším zástupcem dluhových cenných papírů jsou dluhopisy. Mezi další dluhové cenné papíry patří dále směnky a šeky.

Při pořízení oceňujeme dluhopisy pořizovací cenou (lze započítat makléřské a burzovní poplatky), tu nelze navýšit o úroky z úvěrů na nákup dluhopisů, a dále o náklady související s držbou dluhopisu.⁵⁵

⁵⁴ MRKOSOVÁ, Jitka. *Účetnictví 2012.: učebnice pro SŠ a VOŠ*. Brno: Edika, 2012, 291 s. ISBN 978-80-251-3422-1, s. 104.

Podle výnosu rozlišujeme 2 druhy dluhopisů:

- bezkuponové dluhopisy – investor získá výnos z rozdílu mezi pořizovací cenou (emisním kurzem) a jeho jmenovitou hodnotou,
- kuponové dluhopisy – investor získá od emitenta dluhopisu pravidelné kuponové platby.

2.3.1 Dluhové cenné papíry držené do splatnosti (účty 065 a 256)

K rozvahovému dni se plášť dluhopisu za standardních podmínek nepřeceňuje podle trhu na reálnou hodnotu, neboť není určen k obchodování, nýbrž ke splatnosti (k výplatě nominální hodnoty).⁵⁶

V závislosti na vztahu mezi pořizovací cenou a jmenovitou hodnotou rozlišujeme následující kupónové dluhopisy:

- nad pari – pořizovací cena je vyšší než jmenovitá hodnota, rozdíl mezi cenami nazýváme prémie a musí se postupně v časové a věcné souvislosti rozpouštět do nákladů na účet 566 - *Náklady z finančního majetku* souvztažně s účtem finančního majetku,
- v pari – v okamžiku nákupu je pořizovací cena rovna jmenovité hodnotě,
- pod pari – pořizovací cena je nižší než jmenovitá hodnota, rozdíl nazýváme diskont a během držby dluhopisu ho musíme v časové a věcné souvislosti rozpouštět do výnosů na účty 665 - *Výnosy z dlouhodobého finančního majetku* nebo 666 - *Výnosy z krátkodobého finančního majetku* souvztažně s účtem finančního majetku.

Příklad 11. Nákup krátkodobé dluhopisu s nulovým kuponem, držení dluhopisu do splatnosti

⁵⁵ STROUHAL, Jiří. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1, s. 91.

⁵⁶ CHALUPA, Rostislav aj. *Abeceda účetnictví pro podnikatele*. Vyd. 11. Aktualizované. Olomouc: ANAG, s.r.o., 2013, 423 s. ISBN 978-80-7263-726-3, s. 174.

Společnost koupila dluhopis bez kuponu 1. 8. 2011 za emisní kurz 300 000 Kč, provize makléři je 10 000 Kč. Jmenovitá hodnota dluhopisu činí 360 000 Kč a splatnost je 31. 5. 2012 (10 měsíců).

Požizovací cena = emisní kurz + provize makléři

Požizovací cena = 300 000 Kč + 10 000 Kč

Diskont = jmenovitá hodnota – PC

50 000 = 360 000 Kč – 310 000 Kč

Diskont za rok 2011

Diskont/celkový počet měsíců * příslušný počet měsíců

50 000 Kč / 10 měsíců * 5 měsíců = 25 000 Kč

Diskont za rok 2012

50 000 Kč / 10 měsíců * 5 měsíců = 25 000 Kč

1. Nákup krátkodobého dluhopisu za emisní kurz	300000
2. Provize makléři	10000
3. Zařazení do KFM	310000
4. Zúčtování diskontu za rok 2011 (1. 8. - 31. 12.) - 5 měsíců	25000
5. Zúčtování diskontu za rok 2012 (1. 1. -31. 5.) - 5 měsíců	25000
6. V termínu splatnosti inkaso jmenovité hodnoty	360000

259 Pořízení KFM		221 BÚ	
1. 300000	3. 310000	6. 360000	1. 300000
2. 10000			2. 10000
256 Dluhopisy splatné do 1 roku		666 Výnosy z KFM	
3. 310000	6. 360000		4. 25000
4. 25000			5. 25000
5. 25000			

obr. 13 - Účtování nákupu krátkodobé dluhopisu s nulovým kuponem
Zdroj: vlastní

U bezkuponového dluhopisu má investor zisk z rozdílu mezi pořizovací cenou a jmenovitou hodnotou. Zisk z tohoto dluhopisu se objevil na účtu 666 a je v částce 50 000 Kč, která odpovídá výši diskontu.

Následující příklad je zaměřen na účtování kuponového dluhopisu, u něhož má investor, na rozdíl od bezkuponového dluhopisu, zisk i z pravidelných inkasovaných kuponových plateb.

Příklad 12. Nákup dlouhodobého dluhopisu s kupónem 7 %, nad pari, záměr investora - držet dluhopis do splatnosti

Společnost koupila při emisi 1. 5. 2011 dluhopis s kuponem 8 % p. a za 450 000 Kč. Jmenovitá hodnota tohoto dluhopisu je 405 000 Kč. Dluhopis je splatný za 2 roky, tj. 30. 4. 2013. Kupon bude vyplacen až v okamžiku splatnosti.

Výpočet ročního kuponu:

Roční kupon = kuponová sazba * jmenovitá hodnota

$$32\,400 = 0,08 * 405\,000 \text{ Kč}$$

Kupon za rok 2011 (období 1. 5. - 31. 12. 2011) = roční kupon/12 * 8 měsíců

$$21\,600 \text{ Kč} = 32\,400/12 * 8$$

Kupon za rok 2012 (12 měsíců) = 32 400 Kč

Kupon za rok 2013 (období 1. 1. - 30. 4. 2013) = roční kupon/12 * 4 měsíce

$$10\,800 \text{ Kč} = 32\,400/12 * 4$$

Výpočet amortizace prémie:

Prémie = pořizovací cena – jmenovitá hodnota

$$45\,000 \text{ Kč} = 450\,000 \text{ Kč} - 405\,000 \text{ Kč}$$

Měsíční amortizace = prémie/24 měsíců

$$1\,875 = 45\,000/24$$

Amortizace za 1. 5. - 31. 12. 2011 = 15 000 Kč

Amortizace za rok 2012 = 22 500 Kč

Amortizace za 1. 1. - 30. 4. 2013 = 7 500 Kč

45 000 Kč

1. Nákup dluhopisu	450 000
2. Zařazení do DFM v PC	450 000
3. Zúčtování kuponu za 5 - 12 /2011	21 600
4. Rozpuštění prémie za 5 - 12 /2011	15 000
5. Zúčtování kuponu za 1 - 4 /2012	7 500
6. Rozpuštění prémie za 1 - 4 /2012	7 500
7. Reklasifikace dluhopisu a) (450 000 – 15 000 – 7 500)	427 500
b) 21 600 + 10 800	32 400
8. Kupon 5 - 12 /2012	21 600
9. Rozpuštění prémie 5 - 12 /2012	15 000
10. Kupon 1 - 4. /2013	10 800
11. Rozpuštění prémie 1 -4 /2013	7 500
12. V termínu splatnosti (30. 4. 2013) inkaso:	
a) jmenovité hodnoty	405 000
b) úrokového výnosu z kuponu (1875*24)	45 000

043 Pořízení DFM	
1. 450000	2. 450000

065 Dlouhodobé dluhopisy	
2. 450000	4. 15000
	6. 7500
	7a) 427500

065.2 Dlouhodobé dluhopisy - kupón	
3. 21600	7b) 32400
5. 10800	

221 BÚ	
12a) 405000	1. 450000
12b) 45000	

566 Náklady z finančního majetku	
4. 15000	
6. 7500	
9. 15000	
11. 7500	

662 Úroky	
	3. 21600
	5. 10800
	8. 21600
	10. 10800

256 Dluhopisy splatné do 1 roku	
7a) 427500	9. 15000
	11. 7500
	12a) 405000

256.2 Krátkodobé dluhopisy - kupón	
7b) 32400	12b) 45000
8. 21600	
10. 10800	

obr. 14 - Nákup dlouhodobého dluhopisu nad pari
Zdroj: vlastní

Společnosti vznikly náklady ve výši prémie 45 000 Kč, evidované na účtu 566, zároveň společnost dosáhla výnos z dluhopisu v částce 64 800 Kč, odpovídající kupónu 8 % p. a.

Při nákupu dluhopisu pod pari je účtování obdobné, rozdíly jsou následující:

- pořizovací cena účtovaná na účtu 065 by byla nižší než jmenovitá hodnota,
- mezi nižší pořizovací cenou a nižší jmenovitou hodnotou by vznikl diskont, účtovalo by se tedy o rozpouštění diskontu na účty 665 - *Výnosy z dlouhodobého finančního majetku* nebo 666 - *Výnosy z krátkodobého finančního majetku*.

2.3.2 Dluhové cenné papíry určené k obchodování

V tomto případě kupuje investor dluhopisy za účelem obchodování s nimi, investor má zájem o jejich prodej se ziskem. Tyto dluhopisy nejsou drženy do splatnosti a časový horizont jejich držení je do jednoho roku, proto o nich účtujeme jako o krátkodobém finančním majetku ve 2. účtové třídě.

Na rozdíl od dluhopisů držných do splatnosti se dluhopisy určené k obchodování musí k rozvahovému dni přecenit. Přecenění má výsledkový dopad, protože je účtováno prostřednictvím účtů 564 – *Náklady na přecenění finančního majetku*, resp. 664 – *Výnosy z přecenění finančního majetku*.

Dluhopis může být opět v pari, nad pari nebo pod pari, z čehož vyplývá nutnost zaúčtovat prémie nebo diskont.

Příklad 13. Účtování dluhopisu určeného k obchodování

Společnost nakoupila za účelem obchodování roční dluhopis s kuponem 7 % p. a. za částku 200 000 Kč. Dluhopis byl emitován 1. 5. 2011, společnost ho koupila 1. 8. 2011, nákupní cena činila 200 000 Kč včetně naběhlého úroku 5-7/2011. Jmenovitá hodnota tohoto dluhopisu je 198 000 Kč. Kupon je vyplácen až v termínu splatnosti dluhopisu, tj. 30. 4. 2012.

Společnost dluhopis prodá 28. 2. 2012. K rozvahovému dni je dluhopis přeceněn na reálnou hodnotu, která je k 31.12.2011 210 000 Kč.

Výpočet kuponu:

Roční kupon = kuponová sazba * jmenovitá hodnota

$$13\,860 = 0,07 * 198\,000$$

Měsíční kupon = 13860/12

$$13\,860/12 = 1\,155 \text{ Kč}$$

Rozpouštění kuponu v čase:

$$8-12/2011 \quad 5\,775 \text{ Kč}$$

$$1-2/2012 \quad 2\,310 \text{ Kč}$$

Výpočet naběhlého úroku za 5-7/2011:

$$3 * 1\,155 = 3\,465 \text{ Kč}$$

Nákupní cena 200 000 – 3 465 úrok = 196 535 Kč pořizovací cena

Pořizovací cena je nižší než jmenovitá hodnota, tzn., jedná se o nákup pod pari.

Diskont = jmenovitá hodnota – pořizovací cena

$$1\,465 = 198\,000 - 196\,535$$

Měsíční diskont = diskont/7 měsíců

$$209 = 1\,465/7$$

1. Nákup dluhopisu - nákupní cena	200 000
PC bez úroku	196 535
úrok	3 465
2. kupon za 8-12/2011	5 775
3. Rozpouštění diskontu za r. 2011 (5 * 209)	1 045
4. K 31. 12. 2011 přecenění na reálnou hodnotu	
Reálná hodnota = 210 000 Kč	
210 000 – 206 820 = 3 180 Kč - zvýšení hodnoty	3 180
5. Kupon za 1-2/2012	2 310
6. Rozpouštění diskontu 1-2/2012	418
7. Prodej dluhopisu (jmenovitá hodnota + úrok)	209 550
8. Vyřazení dluhopisu z majetku	
v pořizovací ceně	196 535
úroky a diskont	16 193

253 Dluhopisy k obchodování		221 BÚ	
1. 196535	8. 212728	7. 209550	1. 200000
1. 3465			
2. 5775			
3. 1045			
4. 3180			
5. 2310			
6. 418			
561 Prodané dluhopisy		662 Úroky	
8. 212728			2. 5775
			5. 2310
661 Tržby z prodeje dluhopisů		664 Výnosy z přecenění dluhopisů	
	7. 209550		4. 3180
666 Výnosy z KFM			
	3. 1045		
	6. 418		

obr. 15 - Účtování dluhopisu určeného k obchodování
Zdroj: vlastní

Zisk z tohoto dluhopisu zjistíme porovnáním nákladů a výnosů. Náklady na účtu 561 jsou ve výši 212 728 Kč, oproti výnosům na účtech třídy 6 ve výši 222 278 Kč. Společnost tedy dosáhla zisku z tohoto dluhopisu ve výši 9 550 Kč. Tento zisk z dluhopisu odpovídá součtu diskontu ve výši 1 465 Kč a úrokovým výnosům za období držby dluhopisu ve výši 8 085 Kč.

3 Vliv derivátových operací na hospodaření společnosti

V následující části diplomové práce bude provedena analýza vlivu derivátových operací na hospodaření obchodní společnosti. Analýza bude vycházet ze skutečných dat poskytnutých společností Bohexim Glass, s.r.o. za rok 2012.

Obchodní společnost Bohexim Glass, s.r.o. byla založena v roce 1994 a má sídlo v Liberci, v Mozartově ulici č. 14. Společnost se zabývá obchodem se skleněnými lustrovými díly a ověsy, zakázky jsou zpracovány a vyráběny v tuzemsku a produkce jde na vývoz do zahraničí. Obrat v roce 2012 činil 18,8 milionů Kč. Největší část tohoto obratu tvořil vývoz do USA, hlavními obchodními partnery zde byly společnosti Igmor Co., a Swarovski Lighting, Ltd.

Bohexim Glass, s.r.o. provádí jako exportér po celý rok směnu cizí měny na české koruny, aby mohl plynule a v termínu hradit závazky ke svým tuzemským dodavatelům. Vzhledem k velkým kurzovým výkyvům mezi českou korunou a americkým dolarem musí společnost zajišťovat devizové obchody formou derivátových operací. Na základě Rámcové treasury smlouvy s Raiffeisenbank, a.s. jsou sjednávány obchody na peněžním nebo kapitálovém trhu. V souladu s touto Rámcovou smlouvou mohou být mezi oběma smluvními stranami uzavírány následující transakce:

- forwardová transakce – prodávající (Bohexim Glass, s.r.o.) je povinen zaplatit kupujícímu (Raiffeisenbank, a.s.) hlavní měny (USD) částku hlavní měny a kupující je povinen zaplatit prodávajícímu částku vedlejší měny (CZK), a to nejpozději v platební den sjednaný mezi smluvními stranami,
- non delivery forward – v platební den je kupující (Raiffeisenbank, a.s.) hlavní měny (USD) povinen zaplatit prodávajícímu (Bohexim Glass, s.r.o.) kurzový rozdíl v případě, že kurzový rozdíl je kladnou hodnotou, nebo je prodávající hlavní měny povinen zaplatit kupujícímu hlavní měny absolutní hodnotu kurzového rozdílu v případě, že kurzový rozdíl je zápornou hodnotou,

- devizový swap – znamená časově ohraničené výměny příslušné částky hlavní měny (USD) a příslušné částky vedlejší měny (CZK) mezi Bohexim Glass, s.r.o. a Raiffeisenbank, a.s.,
- asijská opce – v případě uplatnění této opce je prodávající opce (Raiffeisenbank, a.s.) povinen vypořádat opci zaplacením vypořádací částky, jejíž výše závisí zejména na výši nominální částky, hodnotě měnového kurzu a aritmetickém průměru jednotlivých hodnot globálních spotových kurzů ve vztahu k hlavní měně (USD) a vedlejší měně (CZK),
- americká opce – tento druh opce je uplatnitelný v kterýkoli pracovní den lhůty pro uplatnění, který sestává alespoň ze dvou pracovních dnů,
- „call opce“ – Bohexim Glass, s.r.o. má právo, nikoli povinnost, koupit od prodávajícího opce (Raiffeisenbank, a.s.) částku hlavní měny (USD) za částku měny vedlejší (CZK) za použití měnového kurzu v spotové transakci.

Pomocí takto smluvně sjednaných transakcí s Raiffeisenbank, a.s. byla zajišťována kurzová rizika k uskutečňovaným vývozům pravidelně po celý rok 2012.

Analýza vychází ze skutečné počáteční rozvahy společnosti Bohexim Glass, s.r.o., podle stavu k 1. 1. 2012.

tab. 1 – Rozvaha společnosti Bohexim Glass, s.r.o.

1. 1. 2012

Aktiva			Pasiva		
Aktiva celkem			Pasiva celkem		
		4667620			4667620
B	Dlouhodobý majetek	1373478	A.	Vlastní kapitál	211622
C	Oběžná aktiva	3264974	A. I.	Základní kapitál	100000
C. I.	Zásoby	713031	A. II.	HV	101622
C. III.	Krátkodobé pohledávky	1302360	A. III.	Fondy ze zisku	10000
C. IV.	Krátkodobý fin. majetek	1249583	B.	Cizí zdroje	4433736
C. IV. 1	Pokladna	16504	B. II.	Dlouhodobé závazky	3645294
	Peníze na cestě	-20000	B. III.	Krátkodobé závazky	767072
C. IV. 2	Účty v bankách	1253079	B IV.	Bankovní úvěry	21370
	z toho:		C.	Časové rozlišení	22262
	v CZK	414003			
	v USD	559751			
	v EUR	279325			
D.	Časové rozlišení	29168			

Zdroj: interní dokumentace společnosti Bohexim Glass, s.r.o.

3.1 Vliv forwardových transakcí

K analýze vlivu forwardových transakcí jsou použita data uskutečněných vývozů v USD, a to za celý rok 2012. Z důvodu větší vypovídací schopnosti analýzy nebylo zvoleno kratší období několika měsíců, ale celý hospodářský rok.

Příloha obsahuje tabulku A1, ve které jsou uskutečněné vývozy v USD. Tato tabulka obsahuje údaje o vystavených fakturách, hodnotách v USD a přepočtech na korunové hodnoty příslušnými kurzy. V souladu s příslušným ustanovením Zákona o účetnictví jsou faktury přepočítávány na české koruny kurzem České národní banky k datu vystavení faktur. Tato hodnota je účtována do výnosů na příslušný účet 604 a zároveň se tato hodnota stává pohledávkou za zahraničními odběrateli. Dále je uváděn přepočet na české koruny k datu úhrady faktur od zahraničních odběratelů, a to kurzem deviza nákup Raiffeisenbank, a.s. V případě nevyužití forwardu by se po přepočtu na české koruny jednalo o skutečný příjem (nikoli výnos) z uskutečněného obchodu, a rozdíl mezi zaúčtovaným výnosem a obdrženým příjmem by byl vyrovnán zaúčtováním kurzového rozdílu. Tento příjem je účtován na vrub příslušného účtu peněžních prostředků a ve prospěch účtu pohledávek za zahraničními odběrateli. Tabulka A1 je podkladem pro analýzu.

Jak již bylo uvedeno, společnost využívá forwardové transakce, které jsou sjednávány tak, aby v průběhu roku přibližně pokrývaly hodnotu vývozu v USD, ale zároveň byly sjednány v době výhodnějšího kurzu mezi českou korunou a americkým dolarem. V celkové hodnotě se proto přibližně rovnají hodnoty vystavených faktur v USD s hodnotou sjednaných forwardových transakcí v USD podle níže uvedené tabulky. Hodnota vývozu celkem činila 685 753,10 USD a hodnota sjednaných forwardů činila 685 000,00 USD.

tab. 2 - Sjednané forwardové obchody

Datum	Forwardový kurz USD/CZK	USD	CZK
6.2.	20,10	10000	201000
20.2.	18,80	200000	3760000
5.3.	18,95	10000	189500
12.3.	18,96	10000	189600
19.3.	18,75	15000	281250
10.4.	18,73	12000	224760
16.4.	18,71	13000	243230
16.4.	18,71	18000	336780
26.4.	18,76	20000	375200
23.4.	18,58	10000	185800
10.5.	18,66	18000	335880
16.5.	18,80	30000	564000
4.6.	18,87	18000	339660
11.6.	20,01	18000	360180
9.7.	20,54	22000	451880
13.7.	20,18	10000	201800
17.7.	20,09	10000	200900
20.7.	20,43	20000	408600
27.7.	20,56	40000	822400
6.8.	20,72	16000	331520
20.8.	20,69	12000	248280
23.8.	20,53	17000	349010
10.9.	20,12	11000	221320
15.10.	20,05	25000	501250
1.11.	19,20	15000	288000
5.11.	19,27	15000	289050
26.11.	19,09	20000	381800
10.12.	19,81	15000	297150
10.12.	19,82	15000	297300
27.12.	20,01	20000	400200
celkem		685 000	13277300

Zdroj: interní dokumentace Bohexim Glass, s.r.o. (vlastní zpracování)

Po provedení výpočtů (tabulka z přílohy A1 a tab. 2) byly zjištěny následující údaje:

- celkový výnos na účtu 604 a zároveň součet pohledávek za zahraničními odběrateli je ve výši 685 753,10 USD. Tato dolarová hodnota je účtována podle kurzu ČNB k datu vystavení faktur a po přepočtu činí 1 3447 510,40 CZK,
- předpokládaný příjem k datu obdržení úhrady od zahraničních odběratelů by činil 13 143 524,00 CZK, tzn. za předpokladu nevyužití forwardových operací,

- příjem z forwardových transakcí byl ve výši 685 000,00 USD, po přepočtu forwardovým kurzem činil 13 277 300,00 CZK,
- devizovou transakcí spot byl přepočten rozdíl mezi fakturovanou hodnotou USD a dolarovou hodnotou forwardových transakcí za rok 2012, tento rozdíl ve výši 753,10 USD (685 753,10 – 685 000,00) po přepočtu kurzem 18,633 CZK/USD činí 14 032,51 CZK,
- skutečný celkový příjem, jako přírůstek peněžních prostředků na bankovním účtu, činil 13 291 332,51 CZK (13 277 300,00 + 14 032,51).

V účetnictví společnosti Bohexim Glass, s.r.o. za rok 2012 byly provedeny tyto účetní případy, vycházející z celkových hodnot:

1. výnosy – hodnota k datu vydání faktury	13 447 510,40
2. úhrada na bankovní účet plynoucí z forwardových operací	13 277 300,00
3. úhrada na bankovní účet bez forwardové operace	14 032,51
4. vzniklý kurzový rozdíl (13 447 510,40 – 13 277 300,00 – 14 032,51)	156 177,89

604 Tržby za prodej zboží		311 Pohledávky za odběrateli	
	1. 13447510,4 (685753,10 USD)	1. 13447510,4 (685753,10 USD)	2. 13277300 (685000 USD)
			3. 14032,51 (753,10 USD)
			4. 156177,89
	KZ 13447510,4	KZ 0	

221 BÚ - CZK		563 Kurzové ztráty	
2. 13277300 (685000 USD)		4. 156177,89	
3. 14032,51 (753,10 USD)			
KZ 13291332		KZ 156177,89	

obr. 16 – Zaúčtování a vzniklý kurzový rozdíl se sjednáním forwardů
Zdroj: vlastní

Při vyrovnání pohledávek na účtu 311 – *Pohledávky za odběrateli* vznikla kurzová ztráta ve výši 156 177,89 CZK, která se účtuje souvztažně s účtem 311, na účet 563 – *Kurzové*

ztráty. Takto vzniklý kurzový rozdíl dopad na výsledovku roku 2012, protože snižuje hospodářský výsledek společnosti Bohexim Glass, s.r.o. o 156 178,40 CZK.

Účtování forwardových transakcí probíhalo během účetního období na podrozvahových účtech.

Pokud by společnost Bohexim Glass, s.r.o. nevyužívala forwardové operace a převáděla by uhrazené dolarové částky spotovým kurzem deviza nákup na běžný účet v CZK, byly by účetní případy následující:

1. výnosy – hodnota k datu vydání faktury	13 447 510,40
2. úhrada na bankovní účet, USD převedeny na CZK
platným kurzem v den došlé úhrady od odběratele	13 143 524,00
3. vzniklý kurzový rozdíl (13 447 510,40 – 13 143 524,00)	303 986,40

604 Tržby za prodej zboží		311 Pohledávky za odběrateli	
	1. 13447510,4	1. 13447510,4	2. 13143524
	(685753,10 USD)	(685753,10 USD)	(685753,10 USD)
			3. 303986,4
	KZ 13447510,4	KZ 0	

221 BÚ - CZK		563 Kurzové ztráty	
2. 13143524		3. 303986,4	
(685753,10 USD)			
KZ 13143524		KZ 303986,4	

obr. 17 –Zaúčtování a vzniklý kurzový rozdíl bez sjednání forwardů

Zdroj: vlastní

Závěrečná výsledovka po zaúčtování uvedených účetních případů:

- a) s využitím forwardových transakcí

Výsledovka k 31.12.2012 z provedených forwardových transakcí			
563 Kurzové ztráty	156177,89	604 Tržby z prodeje zboží	13447510,4
Hospodářský výsledek			
-zisk	13291332,51		

obr. 18 - Výsledovka společnosti Bohexim Glass, s.r.o. k 31. 12. 2012 z provedených forwardů

Zdroj: interní dokumentace společnosti Bohexim Glass, s.r.o. (vlastní zpracování)

b) bez využití forwardových transakcí

Výsledovka k 31.12.2012 ze spotových transakcí

563	Kurzové ztráty	303986,4	604	Tržby z prodeje zboží	13447510,4
Hospodářský výsledek					
	-zisk	13143524			

obr. 19 – Výsledovka společnosti Bohexim Glass, s.r.o. k 31. 12. 2012 ze spotových transakcí

Zdroj: vlastní

Bez využití forwardových transakcí by byl hospodářský výsledek nižší o 147 808,51 CZK.

Závěrečná rozvaha společnosti Bohexim Glass, s.r.o. za rok 2012:

a) skutečná rozvaha, obsahující forwardové transakce

tab. 3 – Rozvaha společnosti Bohexim Glass, s.r.o. k 31. 12. 2012

Rozvaha k 31. 12. 2012

Aktiva			Pasiva		
Aktiva celkem			Pasiva celkem		
		5541292			5541292
B	Dlouhodobý majetek	1812814	A.	Vlastní kapitál	557794
C	Oběžná aktiva	3591985	A. I.	Základní kapitál	100000
C. I.	Zásoby	654996	A. II.	HV	447794
C. III.	Krátkodobé pohledávky	1445893	A. III.	Fondy ze zisku	10000
C. IV.	Krátkodobý fin. majetek	1491096	B.	Cizí zdroje	4960382
C. IV. 1	Pokladna	11857	B. II.	Dlouhodobé záv.	3475709
	Peníze na cestě	0	B. III.	Krátkodobé záv.	932109
C. IV. 2	Účty v bankách	1479239	B IV.	Bankovní úvěry	552564
	z toho:		C.	Časové rozlišení	23116
	v CZK	321301			
	v USD	540825			
	v EUR	617113			
D.	Časové rozlišení	136493			

Zdroj: interní dokumentace společnosti Bohexim Glass, s.r.o. (vlastní zpracování)

b) rozvaha, jak by vypadala po provedení výpočtů bez forwardových transakcí – snížení hospodářského výsledku z rozvahy z tab. 3 a snížení peněžních prostředků, to znamená o rozdíl v částce 147 808,51 CZK.

tab. 4 - Rozvaha společnosti Bohexim Glass, s.r.o. k 31. 12. 2012 bez forwardů

Rozvaha k 31. 12. 2012

Aktiva			Pasiva		
Aktiva celkem		5393484	Pasiva celkem		5393484
B	Dlouhodobý majetek	1812814	A.	Vlastní kapitál	409986
C	Oběžná aktiva	3444177	A. I.	Základní kapitál	100000
C. I.	Zásoby	654996	A. II.	HV	299986
C. III.	Krátkodobé pohledávky	1445894	A. III.	Fondy ze zisku	10000
C. IV.	Krátkodobý fin. majetek	1491096	B.	Cizí zdroje	4960382
C. IV. 1	Pokladna	11857	B. II.	Dlouhodobé záv.	3475709
	Peníze na cestě	0	B. III.	Krátkodobé záv.	932109
C. IV. 2	Účty v bankách	1331431	B. IV.	Bankovní úvěry	552564
	z toho:		C.	Časové rozlišení	23116
	v CZK	173493			
	v USD	540825			
	v EUR	617113			
D.	Časové rozlišení	136493			

Zdroj: interní dokumentace společnosti Bohexim Glass, s.r.o. (upraveno)

V následující části je možno z výše uvedených údajů a výpočtů (viz tabulka A1, rozvaha tab. 3 a tab. 4) provést finanční analýzu vlivu forwardových transakcí na hospodaření společnosti Bohexim Glass, s.r.o. Při výpočtu vybraných ukazatelů je postupováno podle skript TUL.⁵⁷

Analýza vlivu forwardových transakcí na hospodaření podniku podle vybraných ukazatelů:

- **ukazatele rentability – efektivnost hospodaření podniku**

Rentabilita vloženého kapitálu - ROA

$$ROA = \frac{\text{čistý zisk} + \text{nákladové úroky} * (1 - \text{koeficient sazby daně})}{\text{průměrná celková aktiva}} * 100$$

(1)

S využitím forwardu:

⁵⁷ LANDOROVÁ, Anděla. *Cenné papíry a finanční trhy*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, 291 s. ISBN 80-708-3920-1.

Průměrná celková aktiva = $(5\,541\,292 + 4\,667\,620) / 2 = 5\,104\,456$

$$\text{ROA} = \frac{362\,713 + (70\,541 * 0,81)}{5\,104\,456} * 100$$

ROA = 8,23 %

Bez využití forwardu:

Průměrná celková aktiva = $(5\,393\,484 + 4\,667\,620) / 2 = 5\,030\,552$

$$\text{ROA} = \frac{242\,989 + (70\,541 * 0,81)}{5\,030\,552} * 100$$

ROA = 5,96 %

Rentabilita vlastního kapitálu - ROE

ROE = (čistý zisk/průměrný vlastní kapitál) * 100 (2)

S využitím forwardu:

Průměrný vlastní kapitál = $(557\,794 + 211\,622) / 2$

ROE = $(362\,713 / 384\,708) * 100$

ROE = 94,3 %

Bez využití forwardu:

Průměrný vlastní kapitál = $(409\,986 + 211\,622) / 2$

ROE = $(242\,989 / 310\,804) * 100$

ROE = 78,2 %

- **ukazatele likvidity – schopnost přeměnit aktiva na peněžní prostředky**

Likvidita I. stupně = krátkodobý finanční majetek / krátkodobé závazky (3)

S využitím forwardu:

Likvidita I. stupně = $(1\,491\,096 / 932\,109) * 100$

Likvidita I. stupně = 156 %

Bez využití forwardu:

Likvidita I. stupně = $(1\,331\,431 / 932\,109) * 100$

Likvidita I. stupně = 142 %

Likvidita II. stupně = (krátkodobý finanční majetek + krátkodobé pohledávky)/krátkodobé závazky (4)

S využitím forwardu:

Likvidita II. stupně = $(1\,491\,096 + 1\,445\,894) / 932\,109$

Likvidita II. stupně = $3,51 * 100$

Likvidita II. stupně = 351 %

Bez využití forwardu:

Likvidita II. stupně = $(1\,331\,431 + 1\,445\,894) / 932\,109$

Likvidita II. stupně = $2,97 * 100$

Likvidita II. stupně = 297 %

Likvidita III. stupně = oběžná aktiva / krátkodobé závazky (5)

S využitím forwardu:

Likvidita III. stupně = $(3\,591\,985 / 932\,109) * 100$

Likvidita III. stupně = 385 %

Bez využití forwardu:

Likvidita III. stupně = $(3\,444\,177 / 932\,109) * 100$

Likvidita III. stupně = 369 %

- **ukazatele zadluženosti – míra financování z cizích zdrojů**

Zadluženost I = dlouhodobé závazky / vlastní kapitál (6)

S využitím forwardu:

Zadluženost I = $(3\,475\,709 + 552\,564) / 557\,749$

Zadluženost I = $7,22 * 100$

Zadluženost I = 722 %

Bez využití forwardu:

Zadluženost I = $(3\,475\,709 + 552\,564) / 409\,986$

Zadluženost I = $9,83 * 100$

Zadluženost I = 983 %

Zadluženost II = dlouhodobé závazky / úhrnný vložený kapitál (7)

S využitím forwardu:

$$\text{Zadluženost II} = (3\,475\,709 + 552\,564) / 5\,541\,292$$

$$\text{Zadluženost II} = 0,73 * 100$$

$$\text{Zadluženost II} = 73 \%$$

Bez využití forwardu:

$$\text{Zadluženost II} = (3\,475\,709 + 552\,564) / 5\,393\,484$$

$$\text{Zadluženost II} = 0,75 * 100$$

$$\text{Zadluženost II} = 75 \%$$

Zadluženost III = (cizí zdroje + dosud nezaplacené leasingové splátky) / úhrnný vložený kapitál (8)

S využitím forwardu:

$$\text{Zadluženost III} = (3\,475\,709 + 932\,109 + 552\,564) / 5\,541\,292$$

$$\text{Zadluženost III} = 0,895 * 100$$

$$\text{Zadluženost III} = 89,5 \%$$

Bez využití forwardu:

$$\text{Zadluženost III} = (3\,475\,709 + 932\,109 + 552\,564) / 5\,393\,484$$

$$\text{Zadluženost III} = 0,92 * 100$$

$$\text{Zadluženost III} = 92 \%$$

3.2 Vliv swapových transakcí

Pro analýzu vlivu swapových transakcí jsou opět využita skutečná data sjednaných swapových obchodů mezi společností Bohexim Glass, s.r.o. a Raiffeisenbank, a.s., v průběhu roku 2012. Společnost Bohexim Glass, s.r.o. využívá tyto obchody k převodům mezi bankovními účty v CZK a v jednotlivých cizích měnách za účelem vyrovnaní dočasné nerovnováhy mezi nimi. K následující analýze byly z těchto obchodů vybrány swapové transakce mezi měnami USD a CZK, které jsou u této společnosti nejběžnější, vzhledem k orientaci na americký trh. Pro posouzení vlivu těchto operací je nutné se zaměřit na jeden typ těchto transakcí, v tomto případě se bude jednat o nákup USD a jejich následný prodej v termínu splatnosti swapu. Tyto konkrétní transakce slouží společnosti k překlenutí nedostatku peněžních prostředků v USD, například v případě neobdržení platby zahraničního odběratele v termínu splatnosti. Dodržování splatnosti očekávaných

úhrad je ze strany společnosti věnována vysoká důležitost, především z důvodu navázání těchto plateb na termíny splatnosti jednotlivých forwardových transakcí. I přes tuto snahu se stává, že platby od zákazníků se opozdí a z důvodu splatnosti forwardu, který je s tímto obchodem spojen, je nutno k vyrovnaní stavu peněžních prostředků sjednat swapový obchod.

V této souvislosti je nutné zdůraznit, že právě swapové transakce pomáhají obchodní společnosti překlenout dočasný nedostatek peněžních prostředků v určité měně (v tomto případě v USD) převodem peněžních prostředků jiné měny (CZK), a to s minimálními náklady na tyto nutné transakce. Tato úspora transakčních nákladů je pro obchodní společnost obrovskou výhodou. Naopak nevýhodou v případech nevyužití swapu by bylo velké kurzové rozpětí mezi kurzem deviza nákup a deviza prodej. V případě swapové transakce má společnost výhodu z naprosto minimálního rozpětí mezi nákupem a prodejem příslušné měny, který, jak je na následujícím příkladu vidět, činí v průměru rozdíl jednu setinu hodnoty kurzu USD/CZK (kurz prodej 20,68 CZK/USD, kurz nákup 20,67 CZK/USD). Naopak, jestliže by společnost nevyužívala, z jakéhokoli důvodu, swapové transakce, byla by nucena řešit dočasný nedostatek finančních prostředků převody mezi jednotlivými účty kurzem deviza prodej a zpětně deviza nákup. Kurzové rozpětí by poté činilo přibližně několik desítek haléřů za jeden americký dolar.

Následující tabulka obsahuje údaje o swapových obchodech, tak jak byly v průběhu roku 2012 sjednány.

tab. 5 - Sjednané swapové transakce za rok 2012

nákup USD z pozice B.G., s.r.o.				prodej USD z pozice B.G., s.r.o.			
datum	swapový kurz prodej	USD	CZK	datum	swapový kurz nákup	USD	CZK
2.1.	18,70	10000	187000	9.1.	18,70	10000	187000
16.1.	20,30	15000	304500	23.2.	20,30	15000	304455
6.2.	19,22	20000	384400	13.3.	19,20	20000	384000
20.2.	18,90	10000	189000	10.3.	18,89	10000	188900
16.5.	20,02	23300	466466	21.5.	20,01	23300	466233
21.5.	19,75	10000	197500	25.5.	19,74	10000	197400
9.7.	20,79	11000	228690	20.7.	20,79	11000	228635
17.7.	20,68	10000	206800	30.7.	20,67	10000	206700
31.7.	20,59	40000	823600	15.8.	20,58	40000	823200
		149300	2987956			149300	2986523

Zdroj: interní dokumentace společnosti Bohexim Glass, s.r.o. (vlastní zpracování).

Transakční náklady představují částku 1 433,00 CZK (2 987 956,00 - 2 986 523,00).

Pro porovnání jsou v následující tab. 6 uvedeny obdobné převody, které by obchodní společnost musela provést, ale za jiných podmínek. Nedostatek USD na účtu by musela řešit jejich nákupem, a to za kurz deviza prodej u Raiffeisenbank, a.s. Budoucí prodej USD po obdržení úhrad od zahraničních odběratelů by byl prováděn kurzem deviza nákup. Hodnoty po provedených transakcích by vypadaly takto:

tab. 6 - Devizové obchody bez využití swapů

datum	deviza prodej RB	USD	CZK	Datum	deviza nákup RB	USD	CZK
2.1.	20,08	10000	200800	9.1.	19,98	10000	199840
16.1.	20,69	15000	310380	23.2.	18,52	15000	277740
6.2.	19,42	20000	388460	13.3.	18,41	20000	368240
20.2.	19,22	10000	192180	10.3.	18,47	10000	184660
16.5.	20,34	23300	473922	21.5.	19,38	23300	451438
21.5.	20,07	10000	200650	25.5.	19,83	10000	198320
9.7.	21,10	11000	232133	20.7.	20,59	11000	226523
17.7.	20,97	10000	209710	30.7.	20,29	10000	202870
31.7.	20,99	40000	839640	15.8.	19,92	40000	796800
		149300	3047875			149300	2906431

Zdroj: interní dokumentace společnosti Bohexim Glass, s.r.o. (vlastní zpracování).

Transakční náklady představují částku 141 444,00 CZK (3 047 875,00 - 2 090 6431,00).

Po provedených výpočtech z tabulky č. 5 a č. 6 byly zjištěny následující údaje:

- celkový výdej CZK na nákup USD za účelem zajištění bezproblémového chodu společnosti, a to ve výši 149 300 USD, činil 2 987 956 CZK,
- zpětným odprodejem 149 300 USD v termínu splatnosti sjednaných obchodů společnost získala částku 2 986 523 CZK,
- celkové snížení peněžních prostředků, po provedení swapových transakcí, na účtu 221 – Bankovní účet v CZK, tedy činilo **1 433 CZK**. Zároveň je možno tento výsledek prezentovat tak, že společnost tímto způsobem přišla pouze o 1 433 CZK, o které se jí snížil stav peněžních prostředků na korunovém účtu,

- z tabulky č. 6 vyplývající celkový výdej CZK na nákup USD (bez využití swapových transakcí, přepočtem spotovým kurzem deviza prodej) činil 3 047 875 CZK,
- zpětným odprodejem uvedeného objemu USD by společnost získala kurzem deviza nákup pouze 2 906 431 CZK. Tento výsledek je možno prezentovat tak, že pokud by společnost nevyužívala ke krytí finančních potřeb swapové operace, přišla by tímto až o částku **141 444 CZK** (3 047 875 - 2 906 431),
- stav peněžních prostředků na účtu 221 by proto byl nižší o tuto výše uvedenou částku,
- z pohledu transakčních nákladů jsou swapové operace na tomto konkrétním příkladu u společnosti Bohexim Glass, s.r.o. za rok 2012, výhodnější o 140 011 CZK (141 444 - 1 433).

V účetnictví společnosti Bohexim Glass, s.r.o. byly provedeny tyto účetní případy podle vypočítaných celkových hodnot:

1. k datu nákupu USD převod z korunového účtu ve prospěch účtu dolarového ve výši 2 987 956 CZK,
2. k datu splatnosti sjednaných obchodů převod zpět z dolarového účtu ve prospěch korunového účtu v částce 2 986 523 CZK,
3. vyrovnaní dolarového běžného účtu na nulovou hodnotu zaúčtováním kurzového rozdílu na vrub účtu 563 – kurzové ztráty ve výši 1433 CZK.

221 - BÚ CZK		221 - BÚ USD	
2. 2986523	1. 2987956	1. 2987956	2. 2986523
(149300 USD)	(149300 USD)	(149300 USD)	(149300 USD)
			3. 1433
KZ 1433		KZ 0	

563 Kurzové ztráty	
3. 1433	
KZ 1433	

obr. 20 – zaúčtování převodů z CZK na USD při sjednaných swapech a kurzový rozdíl
Zdroj: vlastní

Ze zaúčtování na účtu 221 – BÚ CZK je zřejmý úbytek peněžních prostředků na korunovém účtu 1 433 CZK.

Pokud by společnost Bohexim Glass, s.r.o. nevyžívala swapové operace, byly by v účetnictví provedeny následující účetní případy:

1. k datu nákupu USD převod z korunového účtu ve prospěch účtu dolarového ve výši 3 047 875 CZK,
2. převod zpět z dolarového účtu ve prospěch korunového účtu v částce 2 906 431 CZK,
3. vyrovnání dolarového běžného účtu na nulovou hodnotu zaúčtováním kurzového rozdílu na vrub účtu 563 – kurzové ztráty ve výši 141 444 CZK.

221 - BÚ CZK		221 - BÚ USD	
2. 2906431 (149300 USD)	1. 3047875 (149300 USD)	1. 2906431 (149300 USD)	2. 3047875 (149300 USD)
			3. 141444
KZ 141444		KZ 0	

563 Kurzové ztráty	
3. 141444	
KZ 141444	

obr. 21 - zaúčtování převodů z CZK na USD bez sjednání swapů a kurzový rozdíl
Zdroj: vlastní

Po zaúčtování na účtu 221 – Bankovní účet CZK je úbytek na korunovém účtu ve výši 141 444 CZK.

V **závěrečné výsledovce** k 31. 12. 2012 se provedené swapové transakce projeví následujícím způsobem:

1. při swapových transakcích hospodářský výsledek snížený o ztrátu z těchto transakcí v částce 1 433 CZK,
2. bez provedení swapových transakcí hospodářský výsledek snížený o kurzovou ztrátu v částce 141 444 CZK.

Rozvaha společnosti Bohexim Glass, s.r.o. k 31. 12. 2012:

a) skutečná rozvaha obsahující využití swapových transakcí

tab. 7 - Rozvaha k 31. 12. 2012 společnosti Bohexim Glass, s.r.o. s využitím swapů

Rozvaha k 31. 12. 2012

Aktiva			Pasiva		
Aktiva celkem			Pasiva celkem		
		5541292			5541292
B	Dlouhodobý majetek	1812814	A.	Vlastní kapitál	557794
C	Oběžná aktiva	3591985	A. I.	Základní kapitál	100000
C. I.	Zásoby	654996	A. II.	HV	447794
C. III.	Krátkodobé pohledávky	1445893	A. III.	Fondy ze zisku	10000
C. IV.	Krátkodobý fin. majetek	1491096	B.	Cizí zdroje	4960382
C. IV. 1	Pokladna	11857	B. II.	Dlouhodobé záv.	3475709
	Peníze na cestě	0	B. III.	Krátkodobé záv.	932109
C. IV. 2	Účty v bankách	1479239	B IV.	Bankovní úvěry	552564
	z toho:		C.	Časové rozlišení	23116
	v CZK	321301			
	v USD	540825			
	v EUR	617113			
D.	Časové rozlišení	136493			

Zdroj: interní dokumentace společnosti Bohexim Glass, s.r.o. (vlastní zpracování)

b) rozvaha, jak by vypadala po provedení výpočtů bez swapových transakcí – snížení hospodářského výsledku z tab. 7 a snížení peněžních prostředků o rozdíl v částce 140 011 CZK.

tab. 8 - Rozvaha k 31. 12. 2012 společnosti Bohexim Glass, s.r.o. bez využití swapů

Rozvaha k 31. 12. 2012

Aktiva			Pasiva		
Aktiva celkem			Pasiva celkem		
		5401281			5401281
B	Dlouhodobý majetek	1812814	A.	Vlastní kapitál	417783
C	Oběžná aktiva	3451974	A. I.	Základní kapitál	100000
C. I.	Zásoby	654996	A. II.	HV	307783
C. III.	Krátkodobé pohledávky	1445893	A. III.	Fondy ze zisku	10000
C. IV.	Krátkodobý fin. majetek	1351085	B.	Cizí zdroje	4960382
C. IV. 1	Pokladna	11857	B. II.	Dlouhodobé záv.	3475709
	Peníze na cestě	0	B. III.	Krátkodobé záv.	932109
C. IV. 2	Účty v bankách	1339228	B IV.	Bankovní úvěry	552564
	z toho:		C.	Časové rozlišení	23116
	v CZK	181290			
	v USD	540825			
	v EUR	617113			
D.	Časové rozlišení	136493			

Zdroj: interní dokumentace společnosti Bohexim Glass, s.r.o. (upraveno)

Z výše uvedených údajů a výpočtů týkajících se swapových obchodů (tabulka č. 7 a č. 8) je možno provést finanční analýzu vlivu swapových transakcí na hospodaření společnosti Bohexim Glass, s.r.o. Při výpočtu vybraných ukazatelů je opět postupováno podle skript TUL.⁵⁸

Analýza vlivu swapových transakcí na hospodaření podniku podle vybraných ukazatelů – vypočítání vybraných ukazatelů bez využití swapů

- **ukazatele rentability – efektivnost hospodaření podniku**

Rentabilita vloženého kapitálu ROA – jak uvádí vzorec (1) na straně 71

Průměrná celková aktiva = $(4\,667\,620 + 5\,401\,281) / 2 = 5\,034\,451$

$$ROA = \frac{249\,304 + (70\,541 * 0,81)}{5\,034\,451} * 100$$

ROA = 6,1 %

Rentabilita vlastního kapitálu ROE – dle vzorce (2) na straně 72

Průměrný vlastní kapitál = $(417\,783 + 211\,622) / 2$

ROE = $(249\,304 / 314\,703) * 100$

ROE = 79,2 %

- **ukazatele likvidity – schopnost přeměnit aktiva na peněžní prostředky**

Likvidita I. stupně – dle vzorce (3) na straně 72

Likvidita I. stupně = $(1\,351\,085 / 932\,109) * 100$

Likvidita I. stupně = 145 %

Likvidita II. stupně – jak uvádí vzorec (4) na straně 73

Likvidita II. stupně = $(1\,351\,085 + 1\,445\,894) / 932\,109$

Likvidita II. stupně = $3 * 100$

Likvidita II. stupně = 300 %

⁵⁸ LANDOROVÁ, Anděla. Cenné papíry a finanční trhy. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, 291 s. ISBN 80-708-3920-1.

Likvidita III. stupně – dle vzorce (5) na straně 73

Likvidita III. stupně = $(3\,451\,974 / 932\,109) * 100$

Likvidita III. stupně = 370 %

- **ukazatele zadluženosti - míra financování z cizích zdrojů**

Zadluženost I – dle vzorce (6) na straně 73

Zadluženost I = $(3\,475\,709 + 552\,564) / 417\,783$

Zadluženost I = $9,64 * 100$

Zadluženost I = 964 %

Zadluženost II – dle vzorce (7) na straně 73

Zadluženost II = $(3\,475\,709 + 552\,564) / 5\,401\,281$

Zadluženost II = $0,76 * 100$

Zadluženost II = 76 %

Zadluženost III – dle vzorce (8) na straně 74

Zadluženost III = $(3\,475\,709 + 932\,109 + 552\,564) / 5\,401\,281$

Zadluženost III = $0,92 * 100$

Zadluženost III = 92 %

Vybrané ukazatele rentability, likvidity a zadluženosti s využitím swapových transakcí jsou shodné s ukazateli s využitím forwardových transakcí vypočtenými u analýzy v kapitole 3.1. *Vliv forwardových transakcí.*

4 Syntéza a komparace zjištěných výsledků

Cílem analýzy a následné komparace zjištěných výsledků z forwardových a swapových transakcí, bylo zjistit výhodnost využívání těchto obchodů v praxi u menších obchodních společností, jako je na příkladu analyzovaná společnost Bohexim Glass, s.r.o. Porovnání výsledků analýzy přispívá ke správnému rozhodnutí o míře zajištění tržních rizik, mezi něž můžeme zařadit analyzovaná rizika kurzová.

Podkladem pro provedení komparace jsou rozborů uskutečněných derivátových obchodů v kapitole 3 – *Vliv derivátových operací na hospodaření společnosti*. Hospodářské výsledky, dosažené při zajišťování kurzových rizik pomocí forwardových a swapových transakcí nebo bez jejich zajištění jsou souhrnně vyčísleny v příslušných rozvahách ke dni 31. 12. 2012 a ve vybraných ukazatelích finanční analýzy.

4.1 Komparace výsledků forwardových transakcí:

Hospodářským výsledkem dosaženým v roce 2012 s použitím forwardových transakcí byl zisk ve výši 447 794,00 CZK. V případě, že by společnost tuto možnost nevyužila a převáděla obdržené úhrady v USD kurzem deviza nákup, dosáhla by zisku pouze ve výši 299 986,00 CZK. Rozdíl v hospodářském výsledku tedy činí 147 808,00 CZK ve prospěch forwardových operací. Dosažený hospodářský výsledek v obou případech ovlivnila vykázaná kurzová ztráta, která u forwardu činila 156 177,89 CZK a u převodu kurzem deviza nákup 303 986,40 CZK.

Provedené derivátové transakce měly významný dopad na stav peněžních prostředků – cash flow. Celkový příjem (přírůstek) peněžních prostředků z obchodů v USD na bankovním účtu činil u forwardu 13 291 332,00 CZK, zatímco kdyby společnost převáděla USD za aktuální devizový kurz, byl by příjem jen 13 143 524,00 CZK. Rozdíl za analyzovaný rok je 147 808,00 CZK ve prospěch forwardových obchodů.

Analýza dosažených výsledků byla provedena za pomoci ukazatelů rentability, likvidity a zadluženosti. První údaj je vypočítán z forwardových transakcí, druhý údaj bez derivátových obchodů, tzn. při převodu kurzem deviza nákup. Rentabilita vloženého kapitálu (ROA) s využitím forwardů je 8,23 %, resp. 5,96 %. Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) činí 94,3 %, resp. 78,2 %. Z výsledku vyplývá, že nárůst rentability je významný, a to především u rentability vlastního kapitálu. Rozdíl ve výši zhodnocení o 16,1 % je pro vlastníky společnosti argumentem pro pozitivní hodnocení dopadu forwardových transakcí na jimi investovaný kapitál do společnosti.

Likvidita I. stupně vykazovala hodnotu 156 %, resp. 142 %, likvidita II. stupně 351 %, resp. 297 % a likvidita III. stupně 385 %, resp. 369 %. Nadprůměrné výsledky u těchto ukazatelů u analyzované společnosti byly zapříčiněny vysokou mírou volných peněžních prostředků a pohledávek převyšujících krátkodobé závazky. I přes toto specifikum analyzované společnosti je možno z výsledku vyvodit nárůst likvidity u všech tří analyzovaných stupňů. Toto zjištění se týká především likvidity II. stupně – nárůst o 54 %. Pozitivní dopad forwardových transakcí na likviditu je dán vyšším příjmem peněžních prostředků z forwardů (viz výše uvedené hodnocení cash flow).

Ukazatel zadluženosti I. stupně, sledující poměr mezi dlouhodobými závazky a vlastním kapitálem činil 722 %, resp. 983 %, zadluženost II. stupně vyjadřující poměr mezi dlouhodobými závazky a úhrnným vloženým kapitálem vykazovala 73 %, resp. 75 %, zadluženost III. stupně vyjádřená poměrem mezi cizími zdroji a pasivy činila 89,5 %, resp. 92 %. Výsledek analýzy zadluženosti ukazuje pozitivní dopad forwardových transakcí na výši tohoto ukazatele. Vlivem těchto operací došlo ke snížení zadluženosti ve všech třech případech.

4.2 Komparace výsledků swapových transakcí

V roce 2012 dosáhla společnost Bohexim Glass, s.r.o. s využitím swapových obchodů hospodářský výsledek 447 794,00 CZK, tento výsledek je o 140 011,00 CZK lepší, než v případě jejich nevyužívání. Na tomto výsledku se podílí kurzová ztráta ve výši 1 433,00 CZK ze swapových transakcí, resp. 141 444,00 CZK bez nich.

Obdobný pozitivní dopad na hospodaření společnosti při užívání swapů byl zjištěn i u výkazu cash flow. Stav peněžních prostředků se vlivem swapů snížil za celý rok 2012 pouze o 1 433,00 CZK, zatímco obchodování přes spotové operace kurzem deviza nákup, resp. prodej, by vedlo ke snížení stavu peněžních prostředků až o 141 444,00 CZK.

Při porovnání ukazatelů rentability, likvidity a zadluženosti je obdobně jako u komparace forwardových transakcí uveden první údaj včetně sjednaných swapů za rok 2012 a druhý údaj bez swapových obchodů, tzn. při provedení převodů mezi měnami kurzem deviza nákup, resp. deviza prodej.

Rentabilita vloženého kapitálu (ROA) činí 8,23 %, resp. 6,1 %. U rentability vlastního kapitálu (ROE) je výsledek ještě výraznější ve prospěch využití swapů, a to 94,3 %, oproti 79,2 %. Příspěvek swapových operací vylepšující ukazatel ROE o 15,1 % je proto výrazný a pro vlastníky společnosti velmi pozitivní.

Sledované ukazatele likvidity přinesly také přesvědčivé výsledky hodnocení sjednávaných swapových obchodů. Zvýšily likviditu I. stupně o 11 %, a to z hodnoty 145 % na hodnotu 156 %. Likvidita II. stupně také vykazala růst o 51 %, z hodnoty 300 % bez swapů na hodnotu 351 % se swapy. Likvidita III. stupně činila 385 %, resp. 370 %. Na pozitivním výsledku růstu likvidity se opět podílel vyšší stav peněžních prostředků získaný ze swapových operací.

Obdobným způsobem jako u forwardových transakcí byly vypočítány ukazatele zadluženosti I. - III. stupně. Zadluženost I. stupně vykazala vysoké hodnoty ve výši 722 %, resp. 964 %. I přes tyto vysoké hodnoty, způsobené vysokým poměrem dlouhodobých závazků, je zřejmý pozitivní dopad swapových operací, a to snížením zadluženosti o 242 %. Zadluženost II. stupně činila 73 %, resp. 76 % a zadluženost III. stupně vykazala hodnotu 89,5 %, resp. 92 %. Vylepšení výsledku tohoto ukazatele u swapových transakcí je způsobeno lepším hospodářským výsledkem a tím i zvýšením vlastního kapitálu společnosti.

5 Zhodnocení zjištěných výsledků a vlastní návrhy

Komparace zjištěných hospodářských výsledků a ukazatelů analyzovaných dat derivátových obchodů za rok 2012 vytvořila předpoklad pro objektivní zhodnocení jejich vlivu na hospodaření obchodní společnosti. Objektivita hodnocení je postavena nejen na způsobu zpracování finanční analýzy, na metodě syntézy a komparace, ale především na skutečnosti, že se jedná o data, získaná za celý hospodářský rok od konkrétní obchodní společnosti, v tomto případě od společnosti Bohexim Glass, s.r.o..

Zjištěné výsledky, vyplývající z provedené komparace v předchozí kapitole č. 4 – *Shrnutí a komparace zjištěných výsledků*, lze souhrnně zhodnotit tak, že analyzovaná obchodní společnost dosáhla pomocí derivátových obchodů lepší hospodářský výsledek. Pozitivní dopad derivátových transakcí byl zjištěn také u všech analyzovaných ukazatelů. Příčinu bylo možno najít především v tom, že tyto obchody pomohly společnosti k zamezení vyšších kurzových ztrát. Zároveň vedly derivátové obchody ke zvýšení stavu peněžních prostředků na běžném účtu, a to v porovnání k nezajištěným obchodům, prováděným za devizový kurz aktuální v době jejich převodu.

Z uvedených závěrů vyplývá, že v tomto konkrétním případě provedla společnost Bohexim Glass, s.r.o. na počátku analyzovaného období dobré rozhodnutí - zajišťovat kurzová rizika formou derivátových obchodů. Společnosti se vyplatilo nespoléhat na nepředvídatelný vývoj měnového kurzu, nespekulovat na budoucí výnos při jeho přechodném příznivém pohybu a raději zajistit obchody pevnými devizovými transakcemi.

Zodpovědné vedení obchodní společnosti se snaží především zabránit finančním ztrátám a tuto činnost upřednostňuje před spekulací na nejistý výnos. Právě tuto obchodní strategii při řízení finančních rizik jsem zjistila a ověřila na příkladu analyzované obchodní společnosti. Tento druh řízení a konfrontace s obchodní realitou byla pro mě přínosem, který jsem si ze své práce odnesla. Na základě těchto zkušeností jsem toho názoru, že

i menším obchodním společností se vyplatí podrobně se zabývat problematikou cenných papírů a zvláště derivátových obchodů.

Na základě uvedených skutečností je možné doporučit využívání nabízených možností derivátových obchodů, tak jako v případě společnosti Bohexim Glass, s.r.o. Po dobrých zkušenostech s pevnými derivátovými operacemi by mohlo být pro společnost přínosem rozšířit derivátové obchody o další dosud nevyzkoušené typy. Při soustavném vyhodnocování dopadů těchto obchodů by se mohlo jednat zejména o opční kontrakty. Problém pro menší obchodní společnosti však představuje skutečnost, že jsou v případě sjednávání opčních kontraktů limitovány potřebným objemem peněžních prostředků pro sjednání transakce, protože podmíněné opční kontrakty jsou vždy uzavírány pouze na vyšší hodnotové objemy, než v případě pevných derivátových operací. Při dobrém finančním plánování by však tento další typ derivátových obchodů mohl vést k dalšímu vylepšení hospodářských výsledků obchodní společnosti.

Závěr

Cílem práce bylo analyzovat a zhodnotit vliv používání derivátových cenných papírů na hospodaření obchodní společnosti. Výsledkem měla být odpověď na otázku, zda pro obchodní společnost bylo přínosem zajišťovat se pomocí finančních derivátů proti tržním rizikům, vyplývajícím ze změn měnových kurzů.

Práce se zabývala problematikou cenných papírů a finančních derivátů z několika úzce propojených hledisek. Prvním hlediskem bylo promítnutí problematiky cenných papírů do platného právního rámce. Především metodou deskripce byly popsány právní předpisy a úpravy cenných papírů, které byly významné pro zpracování tématu v navazujících kapitolách práce. Druhým hlediskem bylo sledování vybraných účetních případů v obchodní společnosti a jejich dopad na ekonomiku podniku. Na několika názorných příkladech byly popsány účetní postupy při zpracování cenných papírů a zároveň způsoby jejich oceňování. Dalším, nejpodstatnějším hlediskem, ke kterému zpracování práce směřovalo, byla otázka využití cenných papírů v obchodní praxi a jejich možný vliv na vylepšení hospodářského výsledku obchodní společnosti.

Předmětem analýzy se staly derivátové obchody, uskutečněné po dobu jednoho roku u konkrétní obchodní společnosti. Vyhodnocení zjištěných výsledků bylo provedeno za pomoci syntézy a metodou komparace. Výsledkem práce je zjištění, že analyzovaná obchodní společnost dosáhla pomocí transakcí s derivátovými cennými papíry zlepšení svého hospodářského výsledku. Pozitivní dopad těchto obchodů byl také konstatován u všech ukazatelů provedené finanční analýzy. Hodnotové vyjádření těchto pozitivních výsledků je možno najít v kapitole 4 – *Syntéza a komparace zjištěných výsledků*.

Na závěr, v souladu s cílem práce, je možno konstatovat, že pro obchodní společnost bylo přínosem zajišťovat se pomocí finančních derivátů proti tržnímu riziku, které vyplývalo ze změn měnových kurzů. Přínosem práce je objektivní zhodnocení získaných údajů a možnost další aplikace při rozhodování obchodní společnosti o využití zajišťovacích obchodů pomocí derivátových cenných papírů proti negativním dopadům tržních rizik.

Seznam použité literatury

Monografie

ALBANESE, C., G. CAMPOLIETI. *Advanced derivatives pricing and risk management: theory, tools and hands-on programming application*. Boston: Elsevier Academic Press, 2006, 420 pgs. ISBN 01-204-7682-7.

DVOŘÁK, P. *Přednášky z finančních derivátů: velká kniha příkladů*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2001, 123 s. ISBN 80-245-0103-1.

CHALUPA, R. aj. *Abeceda účetnictví pro podnikatele*. Vyd. 11. Aktualizované. Olomouc: ANAG, s.r.o., 2013, 423 s. ISBN 978-80-7263-726-3.

JÍLEK, J. *Finanční a komoditní deriváty*. 1. vyd. Praha: Grada, 2002, 624 s. ISBN 80-247-0342-4.

JÍLEK, J. *Finanční a komoditní deriváty v praxi: velká kniha příkladů*. 2. upr. vyd. Praha: Grada, 2010, 630 s. ISBN 978-80-247-3696-9.

JÍLEK, J. *Finanční trhy a investování*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 648 s. ISBN 978-80-247-1653-4.

LANDOROVÁ, A. aj. *Cenné papíry a finanční trhy*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, 291 s. ISBN 80-708-3920-1.

MAREK, P. *Studijní průvodce financemi podniku*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009, 634 s. ISBN 978-80-86929-49-1.

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2012.: učebnice pro SŠ a VOŠ*. Brno: Edika, 2012, 291 s. ISBN 978-80-251-3422-1.

MUSÍLEK, P. *Trhy cenných papírů*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011, 520 s. ISBN 978-80-86929-70-5.

RAMIREZ, J. *Accounting for derivatives: advanced hedging under IFRS*. Hoboken, N.J.: John Wiley, 2007, 427 pgs. ISBN 978-047-0515-792.

STROUHAL, J. *Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Praha. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1.

STROUHAL, J. *Deriváty v účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Brno: CP Books, 2005, 109 s. ISBN 80-251-0754-X.

STROUHAL, J. *Účetnictví 2008: velká kniha příkladů*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008, 501 s. ISBN 978-80-251-1910-5.

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 190/2004 Sb. o dluhopisech

Zákon č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový

Zákon č. 307/200 Sb., o zemědělských skladních listech

Zákon č. 151/1197 Sb., o oceňování majetku

České účetní standardy pro účetní jednotky účtující podle vyhlášek č. 500/2002 Sb. a č. 501/2002 Sb.

Internetové zdroje

www.business.center.cz

www.finance.cz

Elektronické dokumenty

Databáze ProQuest Central

Seznam příloh

PŘÍLOHA A	- VYDANÉ FAKTURY V USD V ROCE 2012	3- 91 -
-----------	--	---------

Příloha A - Vydané faktury v USD v roce 2012

V následující tabulce A1 jsou zapsány čísla vydaných faktur společnosti Bohexim Glass, s.r.o. Tyto faktury byly určeny pro odběratele v USA a jsou vyčísleny v USD. Tabulka A1 obsahuje kromě čísel faktur i data vydání, kurzy pro přepočet a následné zaúčtování k datu vydání a datu přijetí úhrady.

Tab. A1 – Uzavřené kontrakty v USD a přepočty podle aktuálního spotového kurzu

faktura	datum	USD	Kurz ČNB		úhrada	Kurz devizy nákup RB	
			USD/CZK	CZK		USD/CZK	CZK
652002	5.1.	3173,16	20,191	64069,30	8.2.	18,373	58300,50
652003	5.1.	9136,51	20,191	184475,30	8.2.	18,373	167865,10
652005	12.1.	768,13	20,084	15427,10	15.2.	18,880	14502,30
652006	12.1.	1279,27	20,084	25692,90	15.2.	18,880	24152,60
652007	12.1.	18244,02	20,084	366412,90	26.1.	18,834	343607,90
652011	19.1.	3234,10	19,603	63398,10	22.2.	18,707	60500,30
652012	19.1.	7428,32	19,603	145617,40	22.2.	18,707	138961,60
652017	26.1.	1701,18	19,178	32625,20	29.2.	18,123	30830,50
652018	26.1.	10390,74	19,178	199273,60	8.2.	18,373	190909,10
652020	2.2.	662,27	19,202	12716,90	7.3.	18,558	12290,40
652021	2.2.	10116,50	19,202	194257,00	14.3.	18,533	187489,10
652022	6.2.	185,55	19,152	3553,70	14.3.	18,533	3438,80
652024	9.2.	2164,29	18,806	40701,60	14.3.	18,533	40110,80
652025	9.2.	10330,53	18,806	194275,90	27.2.	18,392	189999,10
652026	9.2.	6339,64	18,806	119223,30	14.3.	18,533	117492,50
652027	13.2.	350,40	18,896	6621,20	21.3.	18,260	6398,30
652029	16.2.	45,71	19,459	889,50	28.3.	18,103	827,50
652031	23.2.	15177,60	18,854	286158,50	8.3.	18,489	280618,60
652032	23.2.	3345,68	18,854	63079,50	28.3.	18,103	60566,80
652033	24.2.	7897,75	18,662	147387,80	28.3.	18,103	142973,00
652034	1.3.	2797,18	18,693	52287,70	11.4.	18,652	52173,00
652038	8.3.	11717,68	18,706	219190,90	23.3.	18,449	216179,50
652039	12.3.	2917,36	18,723	54621,70	18.4.	18,540	54087,90
652041	15.3.	437,43	18,809	8227,60	18.4.	18,540	8110,00
652042	15.3.	11925,42	18,809	224305,20	18.4.	18,540	221097,30
652045	22.3.	17475,63	18,787	328314,70	5.4.	18,434	322145,80
652046	22.3.	1368,55	18,787	25710,90	25.4.	18,402	25184,10
652047	23.3.	7999,45	18,674	149381,70	25.4.	18,402	147205,90
652049	29.3.	4046,59	18,674	75566,00	2.5.	18,491	74825,50

652050	30.3.	179,64	18,521	3327,10	2.5.	19,491	3501,40
652051	5.4.	1016,56	18,902	19215,00	9.5.	19,108	19424,40
652052	5.4.	18586,75	18,902	351326,70	25.4.	18,402	342033,40
652053	5.4.	18573,20	18,902	351070,60	9.5.	19,108	354896,70
652058	19.4.	1398,12	18,982	26539,10	23.5.	19,892	27811,40
652060	19.4.	9671,59	18,982	183586,10	23.5.	19,892	192387,30
652062	26.4.	884,22	18,732	16563,20	23.5.	19,892	17588,90
652063	26.4.	6683,64	18,732	125197,90	23.5.	19,892	132951,00
652064	3.5.	728,61	19,000	13843,60	8.6.	20,178	14701,90
652065	3.5.	10286,39	19,000	195441,40	23.5.	19,892	204616,90
652066	3.5.	8412,05	19,000	159829,00	8.6.	20,178	169738,30
652068	9.5.	546,39	19,498	10653,50	13.6.	20,009	10932,70
652069	17.5.	1441,27	20,112	28986,80	20.6.	19,698	28390,10
652070	17.5.	9839,69	20,112	197895,80	8.6.	20,178	198545,30
652071	17.5.	6945,74	20,112	139692,70	23.5.	19,892	138164,70
652073	21.5.	557,97	19,784	11038,90	28.6.	20,312	11333,50
652075	24.5.	8366,33	20,221	169175,60	28.6.	20,312	169936,90
652076	31.5.	11998,95	20,717	248582,20	14.6.	19,911	238911,10
652077	31.5.	3402,29	20,717	70485,20	9.7.	20,377	69328,50
652078	31.5.	6772,38	20,717	140303,40	9.7.	20,377	138000,80
652080	5.6.	161,77	20,694	3347,70	12.7.	20,495	3315,50
652083	7.6.	1707,13	20,106	34323,60	12.7.	20,495	34987,60
652084	7.6.	5753,17	20,106	115673,20	12.7.	20,495	117911,20
652087	14.6.	8449,57	20,345	171906,50	18.7.	20,200	170681,30
652088	14.6.	9251,43	20,345	188220,30	11.7.	20,367	188423,90
652089	14.6.	8521,22	20,345	173364,20	18.7.	20,200	172128,60
652093	22.6.	376,40	20,557	7737,70	25.7.	20,721	7799,40
652095	28.6.	3623,43	20,784	75309,40	2.8.	20,184	73135,30
652096	28.6.	5827,17	20,784	121111,90	18.7.	20,200	117708,80
652097	28.6.	11068,65	20,784	230050,80	22.8.	19,590	216834,90
652098	29.6.	21454,43	20,361	436833,60	2.8.	20,184	433036,20
652102	12.7.	411,76	20,889	8601,30	16.8.	19,889	8189,50
652103	12.7.	2617,41	20,889	54675,10	16.8.	19,889	52057,70
652104	12.7.	16134,51	20,889	337033,80	1.8.	20,227	326352,70
652105	12.7.	9494,84	20,889	198337,70	29.8.	19,336	183592,20
652108	19.7.	708,63	20,604	14600,60	22.8.	19,590	13882,10
652109	19.7.	10197,86	20,604	210116,70	1.8.	20,227	206272,10
652110	19.7.	7066,99	20,604	145608,30	22.8.	19,590	138442,30
652111	9.8.	278,73	20,429	5694,20	1.10.	19,129	5331,80
652112	15.8.	796,66	20,336	16200,90	19.9.	18,646	14854,50
652113	16.8.	3752,08	20,281	76095,90	19.9.	18,646	69961,30
652114	16.8.	11840,25	20,281	240132,10	29.8.	19,336	228943,10
652115	17.8.	12132,67	20,280	246050,50	26.9.	19,070	231370,00
652117	23.8.	693,68	19,839	13761,90	26.9.	19,070	13228,50
652118	23.8.	6115,63	19,839	121328,00	6.9.	19,174	117261,10
652120	30.8.	2643,39	19,862	52503,00	5.10.	18,820	49748,60
652121	30.8.	12418,13	19,862	246648,90	5.10.	18,820	233709,20

652123	30.8.	8448,71	19,862	167808,30	14.9.	18,328	154848,00
652127	6.9.	1285,47	19,561	25145,10	11.10.	18,932	24336,50
652128	6.9.	5093,15	19,561	99627,10	11.10.	18,932	96423,50
652130	13.9.	1174,30	18,961	22265,90	17.10.	18,532	21762,10
652131	13.9.	16132,05	18,961	305879,80	5.10.	18,820	303605,20
652132	13.9.	8636,17	18,961	163750,40	17.10.	18,532	160045,50
652135	20.9.	966,24	19,235	18585,60	24.10.	18,942	18302,50
652138	27.9.	982,60	19,316	18979,90	30.10.	18,924	18594,70
652139	27.9.	15263,21	19,316	294824,20	18.10.	18,517	282628,90
652140	27.9.	14486,76	19,316	279826,30	30.10.	18,924	274147,40
652144	4.10.	426,55	19,271	8220,00	7.11.	19,449	8296,00
652145	4.10.	6454,38	19,271	124382,40	7.11.	19,449	125531,20
652146	11.10.	986,78	19,301	19045,80	14.11.	19,644	19384,30
652147	11.10.	266,24	19,301	5138,70	18.10.	18,517	4930,00
652148	11.10.	13049,03	19,301	251859,30	24.10.	18,942	247174,70
652149	11.10.	9646,27	19,301	186182,70	14.11.	19,644	189491,30
652153	18.10.	128,53	18,872	2425,60	21.11.	19,443	2499,00
652154	18.10.	626,83	18,872	11829,50	21.11.	19,443	12187,50
652155	18.10.	6876,42	18,872	129771,80	21.11.	19,443	133698,20
652156	25.10.	9237,32	19,167	177051,70	14.11.	19,644	181457,90
652157	25.10.	473,97	19,167	9084,60	28.11.	19,198	9099,30
652158	26.10.	9786,11	19,288	188754,50	28.11.	19,198	187873,70
652161	1.11.	668,17	19,440	12989,20	6.12.	18,913	12637,10
652165	8.11.	1459,44	19,962	29133,30	12.12.	19,051	27803,80
652166	8.11.	20739,63	19,962	414004,50	5.12.	18,919	392373,10
652167	8.11.	5618,62	19,962	112158,90	12.12.	19,051	107040,30
652169	15.11.	294,53	20,053	5906,20	19.12.	18,589	5475,00
652172	22.11.	14703,35	19,715	289876,50	13.12.	18,998	279334,20
652173	27.11.	626,28	19,529	12230,60	14.12.	18,934	11858,00
652175	29.11.	9458,77	19,413	183623,10	14.12.	18,934	179092,40
652176	29.11.	1511,90	19,413	29350,50	14.12.	18,934	28626,30
652177	29.11.	287,13	19,413	5574,10	14.12.	18,934	5436,50
652181	6.12.	1215,26	19,275	23424,10	20.12.	18,644	22657,30
652182	6.12.	10230,66	19,275	197196,00	28.12.	18,526	189533,20
652183	6.12.	9160,20	19,275	176562,90	27.12.	18,718	171460,60
652185	13.12.	110,41	19,339	2135,20	31.12.	18,633	2057,30
652186	13.12.	6795,65	19,339	131421,10	31.12.	18,633	126623,30
		685753,10		13447510,40			13143524,00

Zdroj: interní dokumentace společnosti Bohexim Glass, s.r.o., vlastní zpracování